

Provincie Zuid-Holland
rapportage

Evaluatie Planvormingssubsidie Detailhandel

Periode 2018-2020

Omdat we ons verplaatsen

adviseurs
mobiliteit
**Goudappel
Coffeng**

Provincie Zuid-Holland
rapportage

Evaluatie Planvormingssubsidie Detailhandel

Periode 2018-2020

Datum	11 december 2020
Kenmerk	005799.20201203.R1.02
Eerste versie	

Documentatiepagina

Opdrachtgever(s)	Provincie Zuid-Holland rapportage
Titel rapport	Evaluatie Planvormingssubsidie Detailhandel Periode 2018-2020
Kenmerk	005799.20201203.R1.02
Datum publicatie	11 december 2020
Projectteam opdrachtgever(s)	<input type="text"/>
Projectteam Goudappel Coffeng	<input type="text"/>

Inhoud	Pagina	
1	Aanleiding, vraagstelling en onderzoeksmethode	1
1.1	Aanleiding en doelstelling evaluatie	1
1.2	Onderzoeksvragen	2
1.3	Onderzoeksmethodiek	2
1.4	Leeswijzer	4
2	De feiten rondom de subsidieregeling	5
2.1	Historie van de subsidieregeling	5
2.2	Voorwaarden van de regeling	6
2.3	Analyse van de aanvragen en afwijzingen	7
2.4	Uitgevoerde activiteiten en behaalde resultaten	9
3	Het functioneren en de doeltreffendheid van de subsidieregeling	11
3.1	Aanvraagproces en voorwaarden	11
3.2	Inzicht in doeltreffendheid en efficiëntie	15
3.3	Inzicht in wensen en behoefte	20
3.4	Conclusies op een rij	21
4	Aanbevelingen voor vervolg	22

1

Aanleiding, vraagstelling en onderzoeksmethode

1.1 Aanleiding en doelstelling evaluatie

De provincie Zuid-Holland heeft in maart 2018 de subsidieregeling planvorming detailhandel Zuid-Holland vastgesteld om de kwaliteit van winkel- en centrumgebieden te verhogen en het functioneren van winkel- en centrumgebieden te verbeteren. De subsidieregeling heeft een looptijd van 3 jaar

Voor vier specifieke onderzoeksthema's kan door gemeenten, ondernemerscollectieven of een Bedrijven Investerings Zone (BIZ) een subsidie worden aangevraagd:

- Verbeteren onderlinge samenwerking winkeliersverenigingen;
- Uitvoeren vooronderzoek BIZ;
- Uitvoeren onderzoek naar compacte winkelgebieden en terugdringen leegstand;
- Uitvoeren van ruimtelijk-economisch onderzoek.

In hoofdstuk 2.2 wordt nader ingegaan op de bovenstaande vier subsidiemogelijkheden. De subsidie wordt verstrekt in de vorm van een projectsubsidie. De regeling is eind maart 2018 voor het eerst opengesteld.

In tabel 1.1 is een overzicht weergegeven van het aantal (afgewezen) aanvragen en het totale en gemiddelde verleende subsidiebedrag. De huidige openstelling tot en met 31-12-2020 is de laatste openstelling onder de deze regeling vanwege de gestelde looptijd van 3 jaar. In de periode 2018-2020 zijn tot dusverre in totaal 65 subsidieaanvragen ingediend, waarvan er 8 zijn afgewezen. In geen enkel jaar is het beschikbare subsidieplafond bereikt.

jaar	aantal aanvragen	aantal afgewezen	bedrag (totaal)	bedrag (gemiddeld)
2018	35	6	€ 416.437,00	€ 11.898,20
2019	23	2	€ 246.288,00	€ 10.708,17
2020	7	0	€ 75.487,00	€ 10.783,86

Tabel 1.1: Overzicht aanvragen per jaar

Omdat de subsidieregeling nu drie jaar open is gesteld, zijn de eerste subsidietrajecten afgerond en is ook bekend welke resultaten behaald zijn. Een goed moment om de subsidieregeling te evalueren. Dit geeft mede inzicht in de vraag of de subsidieregeling in 2021 opnieuw opengesteld dient te worden en of de huidige vorm hierin voldoet.

1.2 Onderzoeksvragen

De provincie Zuid-Holland heeft vier onderdelen benoemd die in de evaluatie een plek dienen te krijgen:

1. Behaalde resultaten en doelstellingen: Analyse van de uitgevoerde projecten; welke projecten zijn er inmiddels gerealiseerd en welke resultaten heeft dit opgeleverd in relatie tot de provinciale doelstellingen die onder meer ingaan op het realiseren van krachtige en vitale stads- en dorpscentra, het bevorderen van de samenwerking in winkelgebieden en het tegengaan van leegstand;
2. Analyse aanvraagproces: De provincie wil graag weten of juist die stakeholders worden bereikt die kunnen bijdragen aan de doelstellingen van de regeling / de provincie en waarom het aantal aanvragers lager ligt dan in eerste instantie verwacht. Bovendien wil de provincie graag weten hoe het huidige aanvraagproces wordt ervaren en welke verbeteringen mogelijk zijn.
3. Inzicht in wensen en behoeften. De provincie wil graag weten of de huidige regeling aansluit bij de wensen en behoeften van gemeenten en ondernemers in winkel- en centrumgebieden. Zijn er wensen om de regeling / type activiteiten aan te passen? Zo ja welke activiteiten moeten dan volgens de stakeholders terugkomen of toegevoegd worden in een nieuwe regeling?
4. Inzicht in doeltreffendheid en efficiëntie subsidieregeling: Voortbordurend op het concernbrede onderzoek uit 2018 en 2020¹ wil de provincie graag onderzocht hebben of de subsidieregeling ook een doeltreffend, effectief en efficiënt instrument is om de provinciale beleidsdoelstellingen te realiseren. In hoofdstuk 3 (figuur 3.3) is de provinciale beleidsfiche opgenomen, inclusief de doelstellingen op het gebied van detailhandel.

1.3 Onderzoeksmethodiek

Voor de beantwoording van de onderzoeksvragen is een aantal stappen doorlopen.

1. Analyse aanvragen

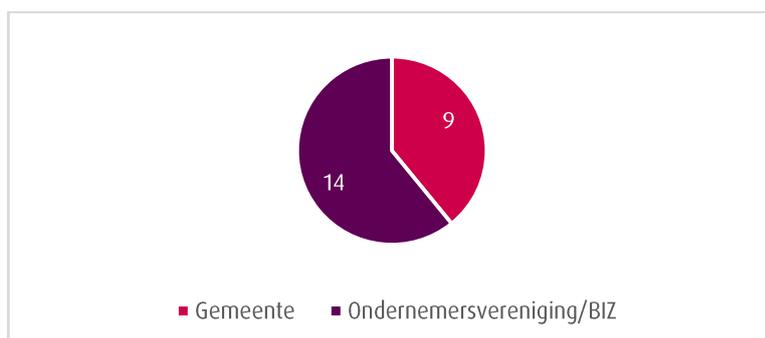
De eerste stap van de evaluatie was een overzicht maken van de aanvragen. Hiertoe zijn de gegevens uit het provinciale subsidieregister² en alle individuele aanvragen gecombineerd om een compleet overzicht van de aanvragen te krijgen. In hoofdstuk 2 worden de resultaten van deze analyse behandeld.

¹ Sira Consulting: Doeltreffendheid en doelmatigheid subsidies PZH, 28-10-2020

² <https://subsidieregister.zuid-holland.nl/>

2. Enquête onder aanvragers

Onder de aanvragers is een enquête uitgezet om de subsidieregeling te evalueren. Er zijn 65 subsidieaanvragen gedaan. Deze zijn door 46 unieke aanvragers ingediend. De enquête is uiteindelijk 23 keer ingevuld, waarvan 9 keer door gemeenten. De vragenlijst is uitgezet tussen 15 en 30 oktober 2020. In bijlage 1 van deze rapportage is een volledig overzicht van de gegeven antwoorden door aanvragers opgenomen.

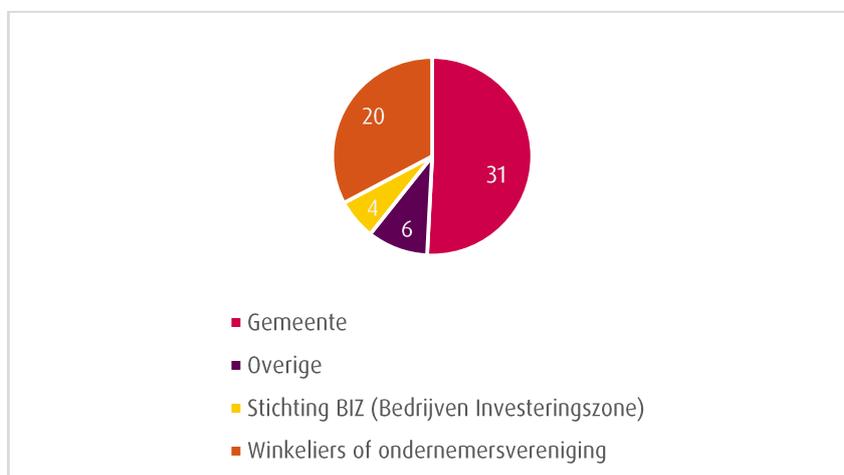
Figuur 1.1: Verdeling respondenten aanvragers

De aanvragers die de vragenlijst niet hebben ingevuld, zijn nagebeld om mondeling de belangrijkste vragen te beantwoorden over de subsidieregeling. Dit heeft nog vijf aanvullende reacties opgeleverd. Deze antwoorden zijn meegenomen in de evaluatie en geven eenzelfde beeld als de reacties op de enquête.

3. Enquête onder niet-aanvragers

Naast de enquête onder aanvragers van de subsidieregeling is er ook een vragenlijst uitgezet naar organisaties en contactpersonen die wel tot de doelgroep behoren, maar geen gebruik gemaakt hebben van de subsidieregeling. Binnen deze groep vallen: gemeenten en betrokkenen bij ondernemers- en winkeliersverenigingen. De enquête is verstrekt aan alle bij de provincie bekende contactpersonen, waarbij opgemerkt dient te worden dat geen volledige contactpersonenlijst van winkeliers- en ondernemersverenigingen beschikbaar is.

De vragenlijst is uitgezet tussen 15 en 30 oktober 2020 en is uiteindelijk 61 keer volledig ingevuld. Hiervan zijn er 31 ingevuld door gemeenten en 30 door andere organisaties. Dit geeft een goed beeld van de doelgroep waar de subsidieregeling voor bedoeld is. In figuur 1.2 is het volledige overzicht van de respons onder niet-aanvragers weergegeven. De categorie overig betreft centrummanagers en andere centrumorganisaties. De resultaten van de vragenlijst onder niet-aanvragers zijn opgenomen in bijlage 2.

Figuur 1.2: Verdeling respondenten niet-aanvragers

4. Verdiepende interviews

Bij het opstellen van de interviewlijst is geprobeerd een zo goed mogelijke afspiegeling van de betrokken partijen en doelgroep van de subsidieregeling te maken. Zo zijn vanuit de provincie twee beleidsambtenaren geïnterviewd, waarvan een inhoudelijk bezig is met detailhandel binnen de provincie en de ander werkzaam is op het gebied van subsidies. Daarnaast zijn gemeenten en ondernemers- of winkeliersverenigingen geïnterviewd die wel en geen subsidieaanvraag hebben ingediend. Als laatste is een ambassadeur winkelgebieden, een centrummanager en een coördinator vanuit een bestuurlijke regio (MRDH) geïnterviewd. De volledige interviewlijst is opgenomen in bijlage 3.

Tot slot zijn de resultaten aangevuld met reeds beschikbaar onderzoeksmateriaal: een eerder uitgevoerde tussenevaluatie en algemene evaluaties subsidieregelingen provincie Zuid-Holland³.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zijn de feiten rondom de subsidieregeling op een rij gezet; de regeling op zich, de historie, het aantal aanvragen, de verdeling over type activiteiten en type aanvragers, enz. In hoofdstuk 3 wordt het functioneren en de doeltreffendheid van de subsidieregeling beschreven op basis van de enquête- en interviewresultaten, waarna in hoofdstuk 4 de conclusies en aanbeveling voor het vervolg van de subsidieregeling volgen. In de bijlagen volgen de detailresultaten van de enquêtes en interviews.

³ Evaluatie subsidieregeling planvorming detailhandel. Verslag Expertteam Winkelgebieden, 25 februari 2019 en Sira Consulting: Doeltreffendheid en doelmatigheid subsidies PZH, 28-10-2020

2

De feiten rondom de subsidieregeling

2.1 Historie van de subsidieregeling

De Planvormingssubsidie detailhandel is in maart 2018 opgestart met als doel de kwaliteit en het functioneren van winkel- en centrumgebieden verbeteren en de samenwerking tussen winkeliers, ondernemers en de gemeente stimuleren. In 2019 is de subsidieregeling geëvalueerd tijdens een bijeenkomst met vertegenwoordigers van gemeenten en winkeliersverenigingen die gebruik hebben gemaakt van de subsidieregeling⁴. Belangrijke uitkomsten waren dat de subsidieregeling bij veel potentieel gegadigden onbekend was; bij winkeliersverenigingen en andere ondernemerscollectieven was dit in sterkere mate onbekend dan bij gemeenten. Een andere belangrijke conclusie was dat het indienen van een subsidieaanvraag nogal complex en tijdrovend was, waarbij de provincie soms op grote afstand zat.

Vanaf 2019 zijn nieuwe aanvraagformulieren gebruikt om het proces voor het indienen van de subsidieaanvraag te vergemakkelijken. Tevens heeft de provincie bij elke nieuwe openstelling van de subsidiemogelijkheid geprobeerd zoveel mogelijk aandacht te vragen voor de regeling via de beschikbare communicatiekanalen: provinciale website, persberichten, sociale media en direct mailings aan gemeenten en ondernemersverenigingen. Tot slot probeert de provincie aanvragende partijen zoveel mogelijk te begeleiden om tot goede en complete aanvragen te komen.

⁴ Evaluatie subsidieregeling planvorming detailhandel. Verslag Expertteam Winkelgebieden, 25 februari 2019

2.2 Voorwaarden van de regeling

Te subsidiëren activiteiten⁵:

1. Het opstellen van een meerjarenprogramma voor het oprichten of verder ontwikkelen van een winkeliers- of ondernemersvereniging.
2. Het uitvoeren van oriënterend vooronderzoek, gericht op het doen van een in voldoende mate ondersteund verzoek aan een gemeente tot het vaststellen van een verordening als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de bedrijven-investeringszones.
3. Het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek, quickscan of het maken van een businesscase ten behoeve van de kwaliteit en het functioneren van een winkelgebied door:
 - het compacter maken van een winkelgebied en / of
 - saneren van buiten een winkelgebied verspreid liggend winkelaanbod.
4. Het door een gebieds- of centrummanager of daartoe gespecialiseerd adviesbureau laten maken van een analyse van kansen en verbeterpunten voor een winkel- of centrumgebied op het gebied van ruimtelijke kwaliteit en ruimtelijk functioneren.

Op de provinciale website volgt een uitgebreide toelichting van de planvormingsactiviteiten die vanuit de subsidieregeling uitgevoerd kunnen worden inclusief een beschrijving van activiteiten die juist niet bedoeld zijn om subsidie voor aan te vragen.

Er worden wel een aantal voorwaarden gesteld aan het verstrekken van de planvormingssubsidie:

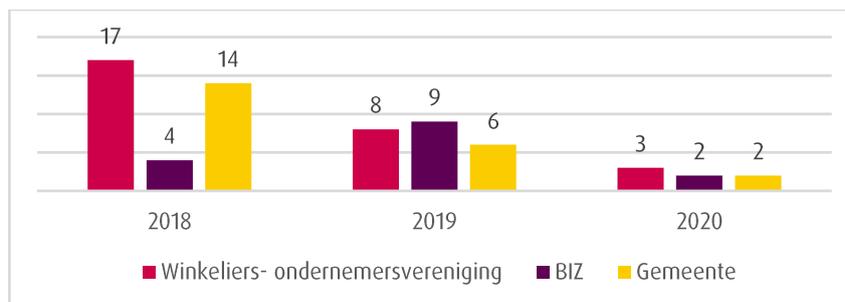
- Subsidie kan uitsluitend worden verstrekt aan winkeliers- en ondernemersverenigingen die in de betreffende winkel- en centrumgebied actief zijn, een stichting BIZ, of aan een gemeente.
- In het ruimtelijk beleid van provincie Zuid-Holland hebben 11 centra een uitzonderingspositie: de zogenoemde 'te ontwikkelen centra'. Deze centra kunnen geen aanspraak maken op subsidie. Dit betreft de centrumgebieden van Rotterdam, Dordrecht, Den Haag, Leiden, Gouda en Delft aangevuld met Rotterdam Alexandrium, Rotterdam Zuidplein, Zoetermeer Stadshart, Rijswijk in de Boogaard en Leidschendam Leidsenhage.
- De subsidieregeling wordt opengesteld voor een groot aantal specifiek benoemde winkel- en centrumgebieden die in het provinciaal beleid zijn aangeduid als 'te optimaliseren centrum' of 'overig centrum'.
- Het winkel- en of centrumgebied waarvoor subsidie wordt aangevraagd bestaat uit ten minste 5 winkels.
- De aanvraag moet vergezeld gaan van commitmentbrieven, waaruit blijkt dat de 'andere' partijen het project ondersteunen en een offerte van de partij die het project, waarvoor subsidie wordt aangevraagd, gaat uitvoeren.

⁵ Zie: <https://www.zuid-holland.nl/@20445/detailhandel/> voor de details en een nadere toelichting op de activiteiten

- De aanvraag wordt pas door de provincie in behandeling genomen als deze volledig is. Voor alle voorwaarden: zie de Subsidieregeling Planvorming Detailhandel Zuid-Holland⁶.
- De aanvraag kan per post of digitaal (e-formulier) worden ingediend.
- Voor de openstelling van de subsidieregeling is per jaar (2018, 2019 en 2020) €500.000 beschikbaar. De hoogte van de subsidie per project bedraagt 75% van de subsidiabele kosten tot en met €10.000. Als de subsidiabele kosten van het project meer dan €10.000 zijn, dan bedraagt de subsidie €7.500 plus 50% van de subsidiabele kosten boven de €10.000,00. In totaal kan nooit meer dan €20.000 subsidie per project worden verleend.
- Als een aanvrager het niet eens is met het besluit op de aanvraag kan binnen 6 weken bezwaar worden gemaakt.

2.3 Analyse van de aanvragen en afwijzingen

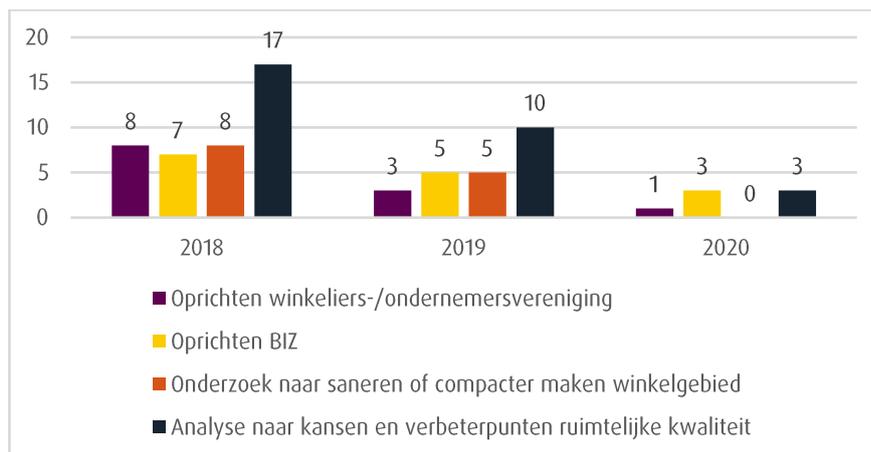
Sinds de start van de subsidieregeling zijn 65 aanvragen gedaan, hiervan zijn er 57 goedgekeurd en 8 afgewezen. Van de goedgekeurde aanvragen is het gemiddelde subsidiebedrag €12.950,- per aanvraag. In het begin van de subsidieregeling dienden voornamelijk gemeenten en winkeliers-/ondernemersverenigingen een aanvraag voor de subsidieregeling is. In de jaren 2019 en 2020 zijn de aanvragen evenredig verdeeld naar de verschillende typen organisaties die aanspraak kunnen maken op de subsidieregeling, zie figuur 2.1. Hieruit is ook op te maken dat de meeste aanvragen in 2018 zijn gedaan en dat er in 2019 een stuk minder aanvragen waren. Voor 2020 geldt dat de aanvraag nog openstaat tot en met 31-12-2020 en dit de situatie op 10-10-2020 betreft.

Figuur 2.1.: Verdeling type aanvragers per jaar

⁶ http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/XHTMLoutput/Historie/Zuid-Holland/609122/CVDR609122_2.html

De activiteiten waarvoor de subsidieregeling aangevraagd wordt, zijn qua verhouding redelijk gelijk gebleven in de loop der jaren. In 2018 was het aantal aanvragers hoger dan in 2019 en 2020. In alle jaren werd het meest subsidie aangevraagd voor de activiteit: analyse naar kansen en verbeterpunten ruimtelijke kwaliteit (zie figuur 2.2).

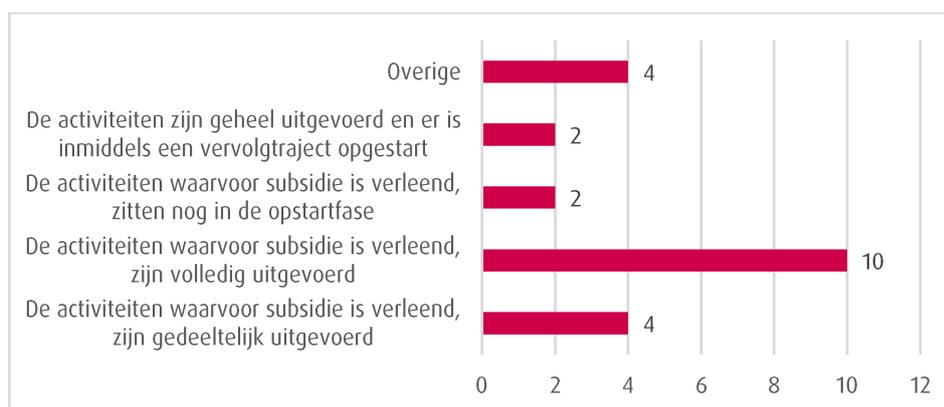
* In 2018 konden subsidieaanvragers meerdere activiteiten aanvinken. Daarom is het aantal activiteiten hoger dan het aantal aanvragen

Figuur 2.2.: Verdeling type activiteiten per jaar

Van de acht afgewezen aanvragen zijn er zes door winkeliers- of ondernemersverenigingen gedaan en twee door gemeenten. Geen enkele aanvraag die gedaan is door een BIZ, is afgewezen. Uit de interviews is gebleken dat een belangrijke reden voor het afwijzen van aanvragen is, dat de benodigde gegevens niet juist zijn aangeleverd. Deze conclusie wordt ook ondersteund door de reacties op de vragenlijst van aanvragers waarvan de aanvraag is afgewezen. Hieruit blijkt ook dat het versimpelen van de aanvraagformulieren en het aanvraagproces verbeterpunten voor de toekomst zijn.

2.4 Uitgevoerde activiteiten en behaalde resultaten

Uit de enquêteresultaten voor aanvragers blijkt dat de meeste activiteiten waar de subsidieregeling voor is aangevraagd geheel of gedeeltelijk zijn uitgevoerd en voor sommige al een vervolgtraject is ingezet (zie figuur 2.3). In enkele gevallen is er een vertraging of hick-up opgelopen; dit betrof de realisatie van een verbeterd samenwerkingsverband en ging in een aantal gevallen om het opstellen van een actieplan of detailhandelsvisie. Verder wordt regelmatig opgemerkt, dat de activiteiten in de met subsidie ondersteunde planvormingsfase veelal volgens plan worden uitgevoerd, maar dat het proces stopt in de niet voor subsidie in aanmerking komende vervolg- en uitvoeringsfase. Overige antwoorden varieerden van personen die meerdere aanvragen hebben ingediend met een wisselend resultaat en een enkeling die nog onvoldoende zicht heeft op het resultaat.

Bron: enquête onder aanvragers

Figuur 2.3: Zijn de activiteiten waarvoor subsidie is aangevraagd uitgevoerd?

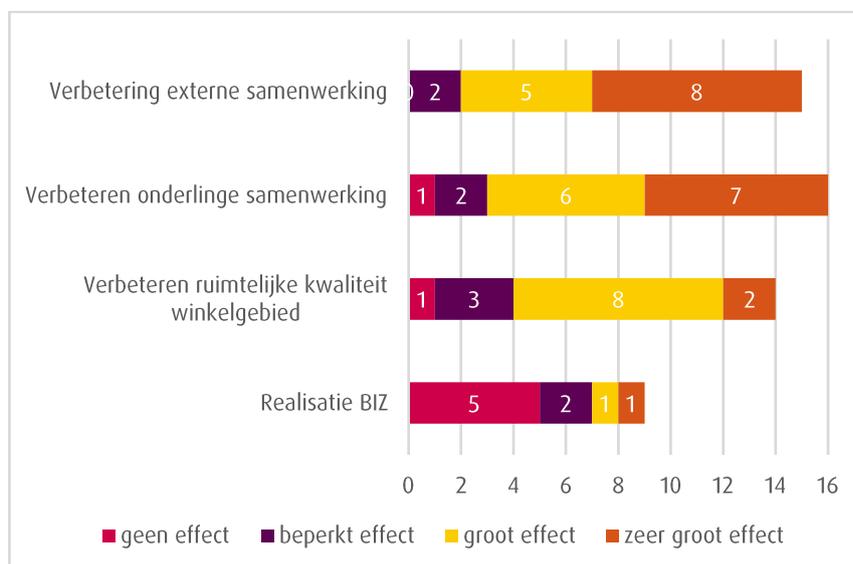
Van de aanvragers blijkt dat 16 respondenten aangeven dat de resultaten volledig overeenkwamen met hetgeen subsidie was aangevraagd. Bij 4 van de aanvragers kwamen de resultaten gedeeltelijk overeen, terwijl bij geen enkele respondent de resultaten totaal niet overeenkwamen met hetgeen subsidie voor was aangevraagd.

Van de trajecten die zijn afgerond zijn 6 respondenten zeer tevreden over het resultaat van het uitgevoerde traject, 5 respondenten zijn tevreden en 2 respondenten zijn niet tevreden / niet ontevreden, terwijl 0 respondenten (zeer) ontevreden zijn. Dit geeft dus aan dat waar een volledig traject is doorlopen de tevredenheid over de resultaten uitermate goed is.

In bijlage 1 volgt een overzicht van alle behaalde resultaten. Deze variëren van het daadwerkelijk opstellen van een BIZ, tot het bevorderen van samenwerking, tot het

krijgen van een gezamenlijk actieplan voor het centrum of een meerjarenprogramma. De variatie in uitgevoerde activiteiten en behaalde resultaten is groot.

Aan de respondenten is gevraagd in welke mate de uitgevoerde activiteiten effect hebben gehad op oorspronkelijk benoemde activiteiten waarvoor subsidie is aangevraagd (zie figuur 2.4). De subsidieregeling draagt vooral bij aan de oorspronkelijke activiteiten: het bevorderen van de externe samenwerking (tussen verschillende stakeholders in het centrumgebied en interne samenwerking (tussen ondernemers zelf) en het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit van het winkelgebied. In enkele specifieke gevallen is een BIZ gerealiseerd (directe vorm van samenwerking bevorderen).

Bron: enquête onder aanvragers

Figuur 2.4: Mate waarin uitgevoerde activiteiten effect hebben gehad op de genoemde punten

3

Het functioneren en de doeltreffendheid van de subsidieregeling

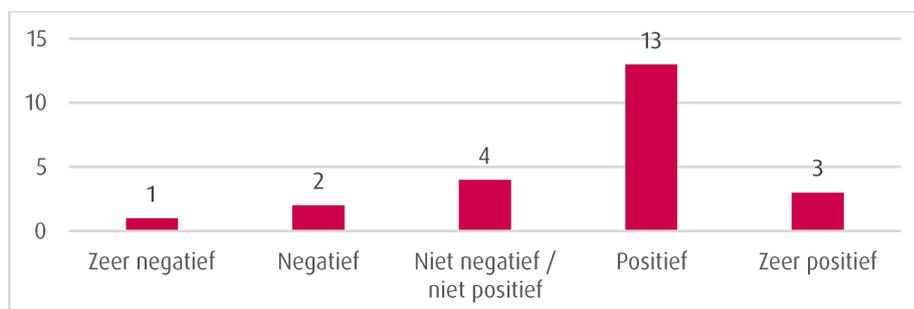
In dit hoofdstuk komt het functioneren en de doeltreffendheid van de subsidieregeling planvorming detailhandel aan de orde.

- Als eerste is gekeken naar het functioneren van het aanvraagproces en de voorwaarden die zijn verbonden aan de subsidieregeling danwel het aanvragen van subsidie.
- Vervolgens is de doeltreffendheid en efficiëntie van de subsidieregeling geëvalueerd.
- Als laatste zijn de wensen en behoeften die uit de enquête en interviews naar voren zijn gekomen behandeld.

3.1 Aanvraagproces en voorwaarden

Ervaringen aanvraagproces

Het aanvraagproces wordt door het merendeel van de aanvragers als positief beoordeeld (zie figuur 3.1). Degenen die het als negatief ervaren, vinden dit vanwege de complexiteit (meerdere formulieren) en de soms bureaucratische inslag bij de provincie. Daarnaast is het feit dat verschillende partijen hun goedkeuring voor een aanvraag moeten geven in sommige gevallen tijdrovend. Overigens heeft de provincie sinds 2019 het aanvraagproces aangepast en minder complex gemaakt.

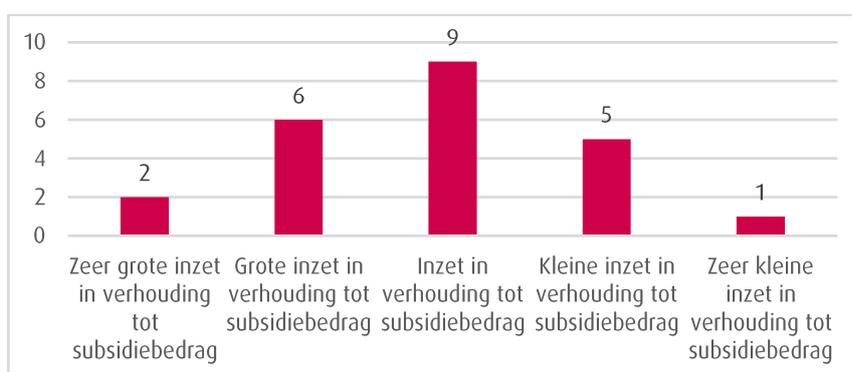

Bron: enquête onder aanvragers

Figuur 3.1: Hoe heeft u het aanvraagproces ervaren (N=23)

Tijdsinzet

De tijdsbesteding voor een subsidieaanvraag ligt tussen de 2 en 80 uur, waarvan 75% van de respondenten aangaf minder dan 20 uur aan de aanvraag besteed te hebben. De gemiddelde tijdsbesteding bedroeg bijna 14 uur, gemeenten zijn gemiddeld 22 uur kwijt, terwijl de overige aanvragers gemiddeld iets meer dan 9 uur kwijt waren. Een deel van de respondenten geeft aan dat de tijdsinzet hoog was ten opzichte van het subsidiebedrag (circa 35%), waarbij opvalt dat dit bij de gemeenten hoger was (45%), dan bij de overige partijen (30%).

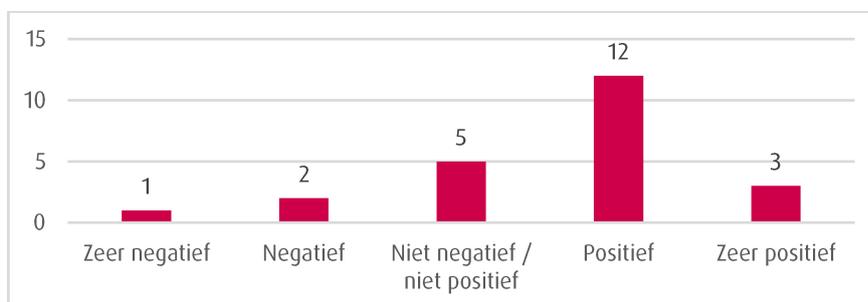

Bron: enquête onder aanvragers

Figuur 3.2: Beleving tijdsinzet voor aanvraag in verhouding tot subsidiebedrag (N=23)

Afstemming met de provincie

Een meerderheid van de aanvragers heeft de afstemming met de provincie Zuid-Holland als positief ervaren, een klein deel was niet tevreden over de afstemming met de provincie (zie figuur 3.3). Negatieve ervaringen hebben betrekking op: aanvragen die niet goed zijn binnengekomen en daardoor vertraging oplopen, bureaucratische en afstandelijke houding met weinig medewerking of ruimte voor maatwerk vanuit de provincie en het indienen van (onnodig) veel en/of ingewikkelde documenten.

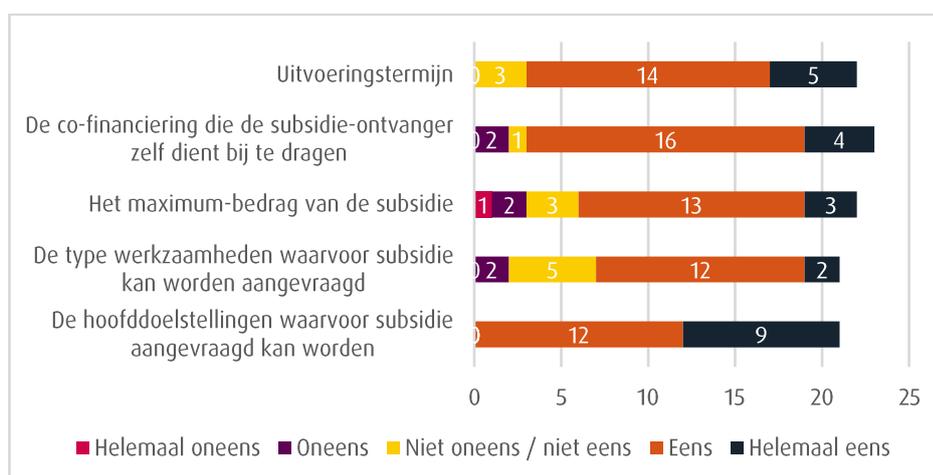
Bron: enquête onder aanvragers

Figuur 3.3: Hoe verliep de afstemming met de provincie?

De voorwaarden volgens aanvragers

De voorwaarden die zijn verbonden aan de subsidieregeling zijn overwegend als positief beoordeeld door aanvragers van de subsidieregeling. In figuur 3.4 is weergegeven hoe de aanvragers tegen de verschillende voorwaarden aankijken. Enkele aspecten worden door sommige respondenten als negatief ervaren zoals: de verplichte cofinanciering, het maximum beschikbare bedrag en het type werkzaamheden. Dit laatste punt gaat met name over het feit dat men ook behoefte heeft aan een subsidie voor het vervoltraject of een ander uitvoeringstraject waar de subsidieregeling nu niet voor aangevraagd mag worden.

Ook de manier waarop de aanvragen ingediend worden (per post of digitaal portaal) wordt als onnodig ingewikkeld ervaren. Wenselijk zou zijn als dit ook per email gedaan kon worden, er één duidelijk aanspreekpunt vanuit de provincie zou zijn.

Bron: enquête onder aanvragers

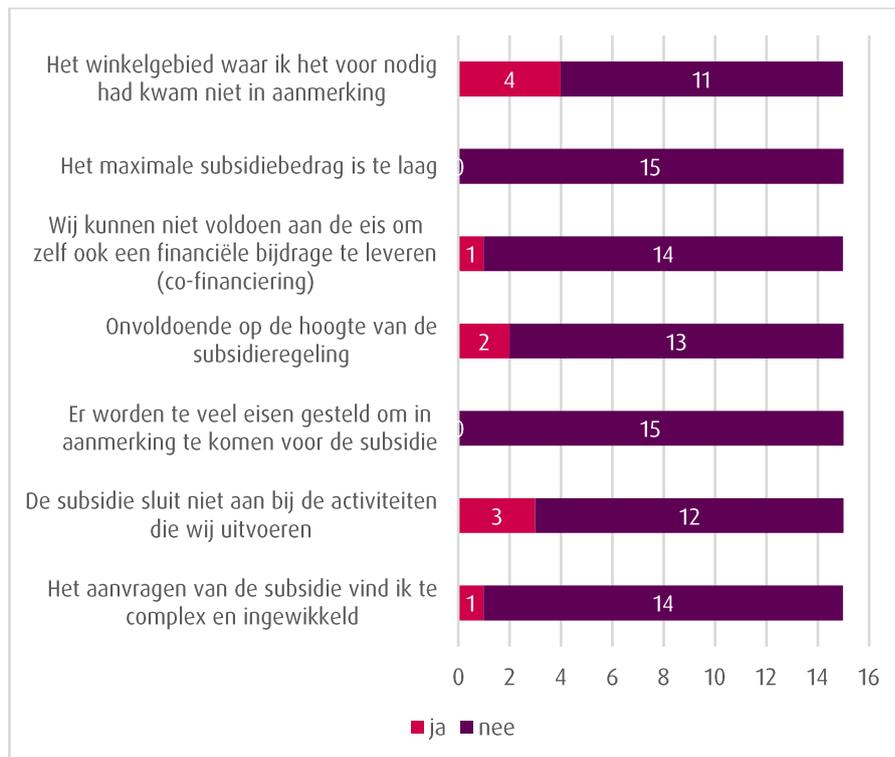
Figuur 3.4: De volgende voorwaarden sluiten aan bij de behoeften van aanvragers (N=23)

Niet-aanvragers

In de enquêteresultaten onder niet-aanvragers (zie figuur 3.5 en bijlage 2 voor alle resultaten) zijn de meest gegeven redenen voor het niet aanvragen van een subsidieregeling dat het winkelgebied niet in aanmerking komt (4 respondenten), de subsidieregeling niet goed aansluit op de activiteiten (3 respondenten) of dat ze niet bekend zijn met de subsidieregeling (2 respondenten).

In bijlage 3 is in de detailanalyse te vinden dat bijna 20% van de 61 respondenten zegt niet bekend te zijn met de subsidieregeling planvorming detailhandel. Van de respondenten die wel bekend zijn met de regeling (80% van de 61 respondenten) is meer dan 85% ook bekend met de inhoud van de subsidieregeling. Overigens is een

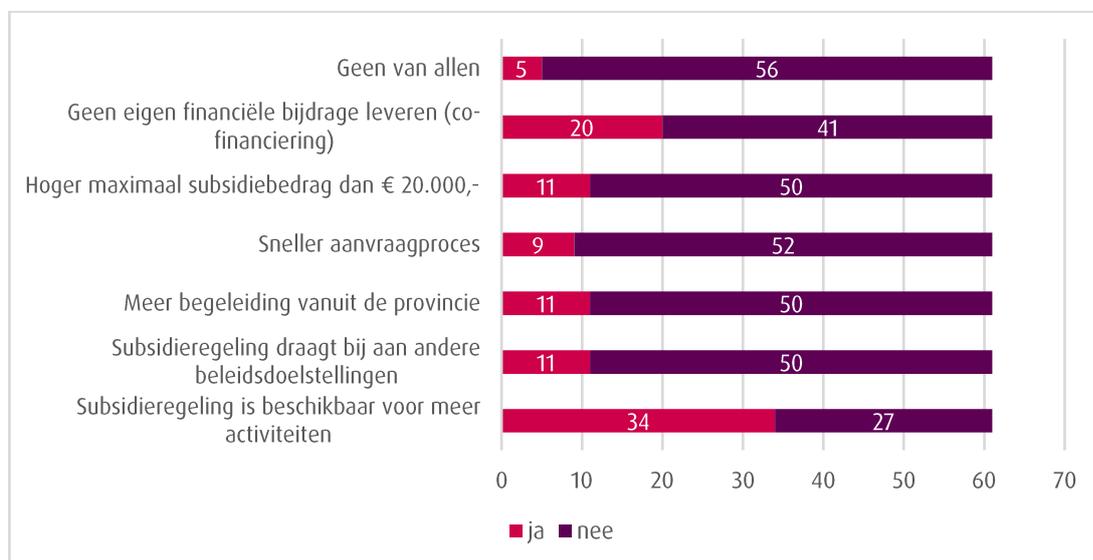
groter deel van de aangeschreven winkeliersverenigingen niet bekend met de subsidieregeling dan van de gemeenten (33% t.o.v. 7%).

Bron: enquête onder niet-aanvragers

Figuur 3.5: Redenen om geen subsidieaanvraag in te dienen (N=15)

Aan potentiële aanvragers van de subsidieregeling is gevraagd onder welke voorwaarden ze wel gebruik zouden maken van de subsidieregeling. In figuur 3.6 is een overzicht gegeven van voorwaarden waaronder de respondenten wel gebruik zouden maken van de subsidieregeling. Vooral het uitbreiden van de activiteiten waarvoor de subsidieregeling aangevraagd kan worden is voor 34 van de 61 respondenten een voorwaarde om wel gebruik te maken van de subsidieregeling. Veel van deze reacties gaan over het feit dat de subsidieregeling alleen beschikbaar is voor planvorming en niet voor het uitvoeren van activiteiten. Met name richting het compacter maken van centrumgebieden is deze behoefte aanwezig. Ook de cofinanciering werd zowel door gemeenten als winkeliersverenigingen twintig maal genoemd.

* onder de niet-aanvragers is een deel van de respondenten wel op enige wijze betrokken geweest bij een subsidieaanvraag en daarom op de hoogte van het aanvraagproces. Soms gaat dit ook om een subsidieaanvraag bedrijventerreinen

Bron: enquête onder niet-aanvragers

Figuur 3.6: Onder welke voorwaarden zouden potentiële aanvragers wel gebruik maken van de subsidieregeling (N=61)

3.2 Inzicht in doeltreffendheid en efficiëntie

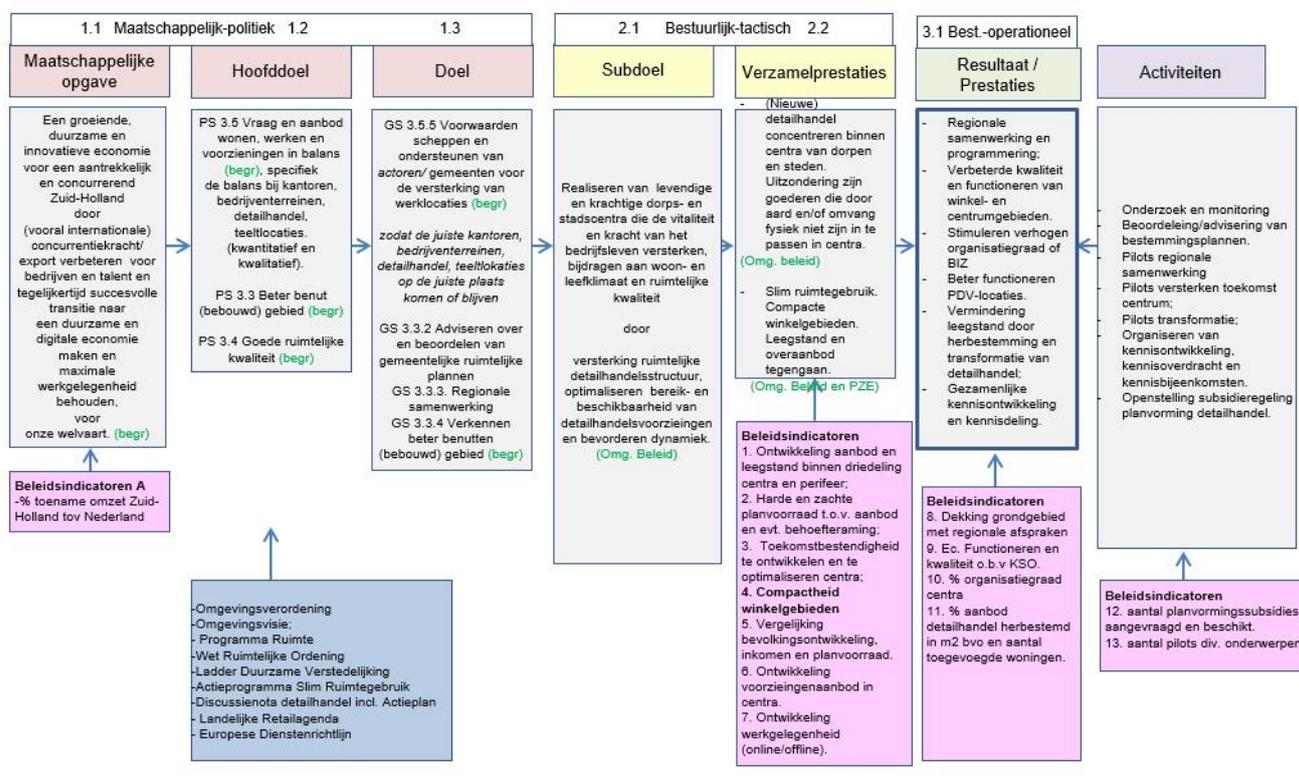
Voortbordurend op het concernbrede onderzoek uit 2018 en 2020 wil de provincie graag onderzocht hebben of de subsidieregeling ook een doeltreffend, effectief en efficiënt instrument is om de provinciale beleidsdoelstellingen te realiseren⁷. De subsidieregeling maakt deel uit van het Detailhandelsbeleid binnen team Werklocaties. Zie figuur 3.7 voor deze beleidsfiche. Uiteindelijk doel is om te bepalen of de subsidieregeling bijdraagt aan het bestuurlijk-tactische subdoelen en verzamelprestaties: Het realiseren van krachtige en levendige dorps- en stadscentra die de vitaliteit en kracht van het bedrijfsleven versterken, bijdragen aan woon- en leefklimaat en ruimtelijke kwaliteit door versterking ruimtelijke detailhandelsstructuur, optimaliseren bereikbaarheid en beschikbaarheid van detailhandelsvoorzieningen en bevorderen van dynamiek.

Op bestuurlijk operationeel niveau beoogt de planvormingssubsidie bij te dragen aan een betere kwaliteit en functioneren van winkel- en centrumgebieden, stimuleren verhogen organisatiegraad of BIZ en mogelijk in een voorfase vermindering leegstand door herbestemming van transformatie van detailhandel en gezamenlijke kennisontwikkeling en kennisdeling.

⁷ Sira Consulting: Doeltreffendheid en doelmatigheid subsidies PZH, 28-10-2020

Beleid werklocaties- detailhandel: Eén logisch denkraam

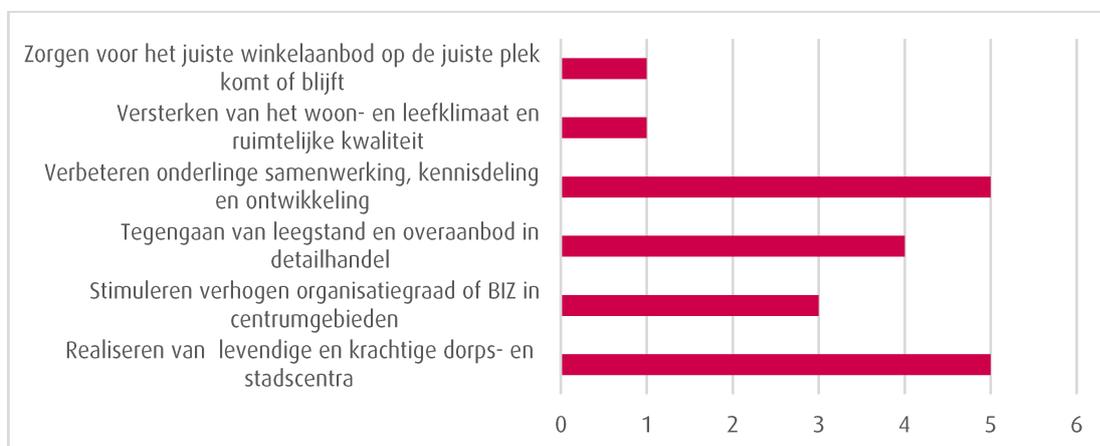
Naam beleidsinstrumenten: Beïnvloeding via Tafels/ regiobijeenkomsten (nauwelijks PZH-Opdrachtverlening)
Doel beleidsinstrument: Zie 2.1 subdoel
Nummer: 3.4.3 EZ (versie aug 2019)

Figuur 3.7: Beleidsfiche opgaves, doelen detailhandelsbeleid Provincie Zuid-Holland

Aanvragers: activiteiten sluiten aan bij provinciale doelen

Uit de vragenlijst onder de aanvragers komt naar voren dat de aanvragen voor alle beleidsdoelstellingen worden gedaan. Door het gebruik maken van de subsidieregeling worden resultaten behaald die aansluiten bij de doelen (hoofd)doelen van het provinciale beleid en die geven daar op onderdelen concreet invulling aan. Het merendeel van de uitgevoerde activiteiten draagt bij aan het verbeteren van onderlinge samenwerking, het verhogen van de organisatiegraad, het tegengaan van leegstand of het realiseren van levendige en krachtige centra (zie figuur 3.8). Uit de vragenlijst en de verdiepende interviews komt ook naar voren dat de beleidsdoelstellingen waar de subsidieregeling aan bij draagt als relevant en actueel worden ervaren.

Bron: enquête onder aanvragers

Figuur 3.8: Bijdrage aan beleidsdoelstellingen (N=19)

Uit de enquête onder aanvragers blijkt dat 10 van de 23 respondenten de activiteiten waarschijnlijk niet uitgevoerd zouden worden zonder dat de subsidieregeling beschikbaar zou zijn (zie figuur 3.9). Slechts 5 van de 23 respondenten hadden dezelfde activiteiten uitgevoerd als de subsidieregeling niet beschikbaar zou zijn.

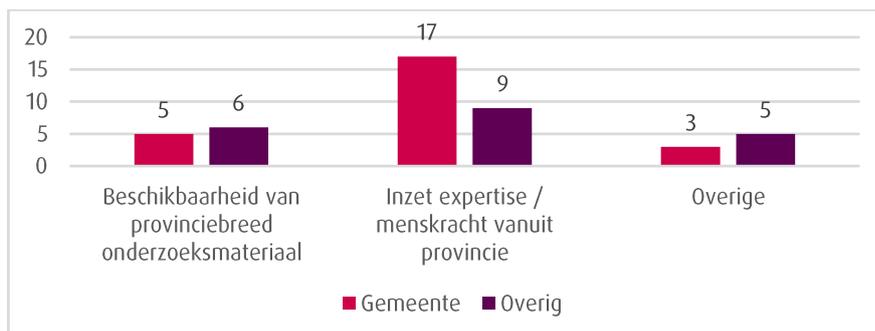
Bron: enquête onder aanvragers

Figuur 3.9: Zou u hetzelfde traject hebben uitgevoerd als de provinciale subsidieregeling niet beschikbaar was? (N=23)

Uit de enquête blijkt ook dat alle respondenten zich kunnen vinden in de hoofddoelstellingen waar subsidie voor aangevraagd kan worden (zie ook figuur 3.4). In de vragenlijst onder niet-aanvragers is ook de vraag gesteld of er andere instrumenten dan de huidige subsidieregeling zijn waarmee een bijdrage kan worden geleverd aan de doelstellingen waar de subsidieregeling planvorming detailhandel voor bedoeld is (zie figuur 3.10). 26 van de 61 respondenten geven aan dat dit mogelijk is door expertise of menskracht vanuit de provincie beschikbaar te stellen. Bij gemeenten is vaak voor een

beperkte periode ondersteuning en kennis nodig om winkelcentra te verbeteren. De provincie kan een rol spelen door actief kennis te delen en eventueel menskracht beschikbaar te stellen die gemeenten ondersteunen op dit thema. Bij de overige antwoorden gaven een aantal respondenten aan simpelweg meer in gesprek met de provincie te willen.

Kortom, de subsidieregeling wordt als instrument gewaardeerd, maar vanuit de interviews komt duidelijk naar voren dat het vooral moet passen in een pakket aan activiteiten en instrumenten vanuit de provincie. Een combinatie met het beschikbaar stellen van onderzoeksmateriaal zoals koopstromenonderzoek en voorbeelden van best practices in andere gemeenten, frequenter contact met de provincie en bij voorkeur de inzet van extra expertise draagt bij richting de ontwikkeling van vitale winkelgebieden. Met name als er meer mogelijkheden komen om naast de planvorming direct een stap te zetten in de uitvoering van bijvoorbeeld het op gang brengen van processen om tot compactere centra te komen, leegstand te bestrijden en/of transformatie op gang te brengen.

Bron: enquête onder niet-aanvragers

Figuur 3.10: Behoeftte aan andere te subsidiëren activiteiten vanuit de provincie

Beoordeling doeltreffendheid basisdoelen subsidieregeling

De subsidieregeling is opgezet om de drie onderstaande doelen te bereiken. Een korte analyse in hoeverre deze drie basisdoelen worden bereikt door de thans bekende resultaten:

- **Verbeteren onderlinge samenwerking:** Ja, in veel gebieden door het opzetten van een BIZ of een ander ondernemerscollectief; bovendien draagt de subsidieregeling bij aan het verbeteren van de samenwerking tussen partijen onderling.
- **Terugdringen winkelleegstand:** Dit is niet direct waarneembaar. Enerzijds is een planvormingssubsidie niet direct gericht op het terugdringen van leegstand; wel op het gezamenlijk maken van plannen. Anderzijds is dit in de huidige situatie (lockdown) lastig meetbaar. Voor het daadwerkelijk terugdringen van winkelleegstand en het transformeren van winkelvastgoed naar andere functies lijkt de planvormingssubsidie op zichzelf niet afdoende op basis van de enquêteresultaten en verdiepende interviews.

- **Compacter maken winkelgebieden:** Dit is niet direct waarneembaar. Enerzijds is een planvormingssubsidie niet direct gericht op compacter maken van winkelgebieden; gezamenlijk plannen worden vaak wel gemaakt en kunnen een boost geven. Anderzijds is dit in de huidige situatie (lockdown) lastig meetbaar. Voor het daadwerkelijk terugdringen van winkelleegstand en het transformeren van winkelvastgoed naar andere functies blijkt de planvormingssubsidie op zichzelf niet afdoende op basis van de enquêteresultaten en verdiepende interviews. Om bij te dragen aan deze doelen is meer dan planvorming noodzakelijk.

Beoordeling doeltreffendheid op niveau subsidie (operationeel-tactisch)

Sira⁸ beoordeelde de subsidieregeling als potentieel doeltreffend. Op basis van deze evaluatie kan bevestigd worden dat, voor zover inzichtelijk te maken, de subsidieregeling doeltreffend is. De vooraf beoogde resultaten zijn in veel centra behaald: de samenwerking is bevorderd, de organisatiegraad (ondernemers en soms vastgoed) is verhoogd en in een aantal gebieden is een BIZ gerealiseerd. Daarnaast komt uit de enquêteresultaten naar voren dat voor een aantal centra het tegengaan van leegstand en het realiseren van levendige en krachtige centra daadwerkelijk een impuls heeft gekregen met behulp van de subsidieregeling.

Omdat het om een planvormingssubsidie gaat, is het in het huidige stadium echter nog lastig meetbaar of daadwerkelijk leegstand is afgenomen (of niet is toegenomen) en of de centra daadwerkelijk levendiger en krachtiger zijn geworden. Bovendien biedt de huidige covid-19 situatie en lockdown in 2020 een onvoldoende representatief beeld om deze indicatoren daadwerkelijk te meten. Echter, op basis van de enquêteresultaten is de subsidieregeling doeltreffend te noemen op het merendeel van de onderdelen.

Beoordeling doeltreffendheid op niveau provinciale opgave (strategisch-tactisch)

Op basis van de beoordeling van de aangevraagde subsidies, enquêteresultaten en interviews blijkt dat met de subsidie wordt voorzien in een behoefte om de ruimtelijke kwaliteit te verbeteren en winkel- en centrumgebieden ruimtelijk beter te laten functioneren (subdoel 2.1 uit figuur 3.7). Op basis van deze resultaten blijkt de regeling doeltreffend, in die zin dat in de voorfase plannen worden gemaakt en de samenwerking wordt bevorderd. Om daadwerkelijk tot uitvoering over te gaan, blijken extra stappen nodig. Bij veel winkelgebieden stopt dit op een gegeven moment, vanwege een gebrek aan kennis, expertise, menskracht en of financiële middelen. In die zin is het opstellen van een goed plan van aanpak niet altijd voldoende om tot uitvoering over te gaan. De roep voor een provinciale bijdrage in de uitvoeringsfase is steeds meer hoorbaar.

Verkenning doelmatigheid op niveau subsidieregeling (operationeel-tactisch)

De subsidieregeling werkt momenteel doelmatig. De provinciale inzet is relatief beperkt en kent een goede samenwerking tussen bureau EZ en Subsidies. Door de ervaring die is opgedaan, kan steeds beter en efficiënter met de aanvragen worden omgegaan. Vanuit de aanvragers wordt het subsidieproces soms als omslachtig en bureaucratisch ervaren; de gemiddelde inzet is circa 20 uur voor het indienen van een aanvraag. Het maximale

⁸ Sira Consulting: Doeltreffendheid en doelmatigheid subsidies PZH, 28-10-2020

subsidiebedrag bedraagt 20.000 euro en is daarmee relatief laag. Met dit subsidiebedrag worden beoogde activiteiten uitgevoerd en beoogde resultaten op het gebied van centra en vitale winkelgebieden veelal behaald. De subsidie wordt bij verlening direct vastgesteld. Dit scheelt een formele vaststellingsprocedure voor zowel aanvragers als de provincie. Een dergelijke opzet heeft een positief effect op de doelmatigheid van de regeling. Kortom, de subsidie is doelmatig. Met relatief beperkte middelen worden resultaten bereikt die aansluiten bij de doelstellingen van het flankerende provinciale beleid en komen vrijwel alle winkelgebieden in aanmerking.

Verkenning doelmatigheid maatschappelijke opgave provincie (uit beleidsfiche figuur 3.7).

De maatschappelijke opgave luidt: "een groeiende, duurzame en innovatieve economie voor een aantrekkelijk en concurrerend Zuid-Holland door (vooral internationale) concurrentiekracht/export verbeteren voor bedrijven en talent en tegelijkertijd succesvolle transitie naar een duurzame en digitale economie maken en maximale werkgelegenheid behouden voor onze welvaart."

De Planvormingssubsidie draagt bij aan het verbeteren van het functioneren van de winkelcentra en daarmee draagt het deels bij aan een aantrekkelijk Zuid-Holland met een toekomstbestendige winkelstructuur. Verder draagt de subsidieregeling bij aan planvorming om richting een duurzame economie te gaan; aangezien het inzet op winkelgebieden die ingericht zijn op de toekomst. De component duurzaamheid an sich is echter beperkt opgenomen in de subsidieregeling. Hier is mogelijk winst te boeken. Tot slot draagt de subsidieregeling bij aan het behoud van werkgelegenheid en welvaart, aangezien de plannen leiden tot vitale centra. Kortom, de subsidieregeling heeft geen direct effect op de maatschappelijke opgave, maar draagt daar op onderdelen wel aan bij.

3.3 Inzicht in wensen en behoefte

Over het algemeen lijken de betrokkenen van de subsidieregeling tevreden met de aanwezigheid van de subsidieregeling. Een terugkerende opmerking is dat er ook behoefte is aan ondersteuning op het gebied van uitvoering d.m.v. een projectsubsidie als aanvulling op planvorming. Ook is er behoefte aan kennisdeling en personele ondersteuning vanuit de provincie Zuid-Holland. Zo wordt regelmatig genoemd dat andere centrumgebieden graag ervaringen vanuit andere subsidieaanvragers ontvangen, zowel op het gebied van het aanvraagproces, de uit te voeren activiteiten en behaalde resultaten. Deze ervaringen kunnen dan meegenomen worden, in nieuwe subsidieaanvragen. Een overzicht van aanvragen (is beschikbaar, maar vaak niet bekend) en behaalde resultaten zou ook behulpzaam kunnen zijn. Hier zou de provincie een coördinerende rol in kunnen pakken.

Naast de behoefte aan ondersteuning op het gebied van uitvoering en het delen van opgedane kennis is tijdens de interviews ook naar voren gekomen dat de subsidieregeling beperkte ruimte voor maatwerk laat. Er zijn specifieke activiteiten

beschreven, terwijl in sommige centrumgebieden de beoogde activiteiten wel dezelfde doelen nastreven, maar net niet binnen de subsidiemogelijkheden vallen. Hierbij is er behoefte aan een breder palet aan activiteiten waar de subsidieregeling aan bijdraagt zoals bijvoorbeeld duurzaamheid. Een duidelijke afbakening van de activiteiten waar de subsidieregeling onder valt, blijft noodzakelijk om onduidelijkheid en discussies te voorkomen zodat activiteiten blijvend bijdragen aan de provinciale doelstellingen.

De (potentiële) aanvragers erkennen de noodzaak tot het opstellen van eisen aan de activiteiten waar subsidie voor aangevraagd mogen worden. Ook het uitsluiten van een aantal grote winkelgebieden werd als logisch ervaren, hoewel door de coronacrisis juist hier behoefte groot is aan meer onderlinge samenwerking en transformatie. Daarom is het gewenst te heroverwegen welke winkelgebieden in aanmerking komen voor de subsidieregeling.

Duidelijk is dat winkelgebieden in verschillende fases zitten. Zowel qua economisch functioneren, qua samenwerkingsvorm als qua ontwikkelingsfase. Sommige centra starten met planvorming en het versterken van de samenwerking, terwijl andere dit reeds gedaan hebben en juist richting uitvoering gaan.

3.4 Conclusies op een rij

- De ervaringen met het aanvraagproces zijn over het algemeen als positief beoordeeld.
- De verhouding van de tijdsinzet tot het subsidiebedrag wordt niet overwegend positief of negatief beoordeeld.
- Afstemming met de provincie is over het algemeen als positief beoordeeld.
- De ondervraagden beoordelen de voorwaarden die gesteld zijn aan de subsidieregeling als positief, de lastige punten betreffen de cofinanciering, de uitgesloten winkelgebieden en de activiteiten waarvoor subsidie aangevraagd kan worden;
- De meest voorkomende reden om geen aanvraag te doen is dat de subsidieregeling niet voor de beoogde activiteiten beschikbaar is;
- De activiteiten dragen bij aan de door de provincie gestelde beleidsdoelstellingen, vooral gericht op het bevorderen van samenwerking en het komen tot de realisatie van levendige en krachtige stads- en dorpscentra. Het daadwerkelijk verminderen van leegstand en het komen tot compacte centra is nog geen direct vervolg vanuit de activiteiten van de subsidieregeling, maar de subsidieregeling leidt op termijn naar verwachting wel tot een bijdrage om gezamenlijk tot minder leegstand en compacte centra te komen. Dit is een vervolgstap na het subsidietraject.
- De subsidieregeling draagt in positieve zin bij aan de planvorming van detailhandel, bij de uitvoering van de plannen stukt het regelmatig;
- Voor zover te beoordelen scoort de doeltreffendheid van de subsidieregeling goed;
- Uit de enquête blijkt dat er vooral behoefte is aan kennisdeling, personele inzet van de provincie en een uitbreiding van de activiteiten waar de subsidieregeling voor aangevraagd kan worden.

4

Aanbevelingen voor vervolg

Op basis van de evaluatie kunnen de volgende aanbevelingen worden geformuleerd:

- De subsidieregeling voorziet in een behoefte en wordt gewaardeerd. Bovendien lijkt de subsidieregeling relatief doelmatig en efficiënt en functioneert het interne systeem bij de provincie steeds beter. Daarom is het aan te bevelen ook vanaf 2021 een subsidieregeling in stand te houden.

Op basis van de evaluatie kan als mogelijke aanvullingen op de huidige regeling gedacht worden aan:

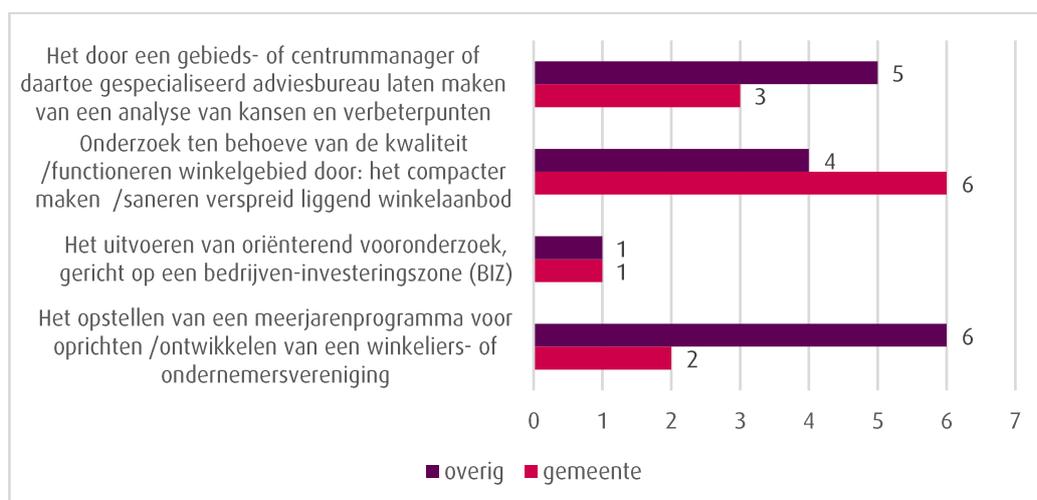
- De huidige activiteiten zijn niet allemaal evenveel in trek. Denkbaar is om een aantal activiteiten te bundelen en breder te formuleren, zodat meer onderwerpen in aanmerking komen. Denk onder andere aan het toevoegen van het thema duurzaamheid, omdat deze aansluit bij provinciale doelstellingen en het in winkelcentra een goed momentum lijkt voor dit thema.
- Verbreed de subsidieregeling, zodat deze naast planvormingsactiviteiten ook aangewend kan worden bij het uitvoeren van de gemaakte plannen. Een goede balans hierin is wenselijk. Naast inhuur voor experts in de planvormingsfase zou de inhuur van menskracht voor de uitvoering een passend vervolg zijn.
- Bundel en deel kennis en ervaringen met trajecten die zijn uitgevoerd met de subsidieregeling, zodat het wiel niet telkens opnieuw uitgevonden hoeft te worden. Dit geldt ook voor ervaringen met betrekking tot het aanvragen van de subsidie.
- Versimpel het aanvraagproces waar mogelijk of biedt ondersteuning bij het indienen van een aanvraag. Tevens is het breder bekend maken van de subsidieregeling bij de beoogde doelgroepen belangrijk.
- Maak de subsidieregeling beschikbaar voor meer (en misschien wel alle) winkelgebieden in Zuid-Holland. De uitsluiting van de grootste winkelgebieden wordt zeker gezien de huidige covid19-situatie niet gewaardeerd.
- Bekijk de subsidieregeling als een onderdeel van een breder palet aan maatregelen die samen bijdragen aan het functioneren van de detailhandel in de provincie Zuid-Holland. Bijvoorbeeld het instellen van een Vliegende Brigade voor winkelgebieden en op andere manieren actief in contact treden met gemeenten, centrummanagers en andere betrokkenen in winkelgebieden.

Bijlage 1

Resultaten enquête onder aanvragers

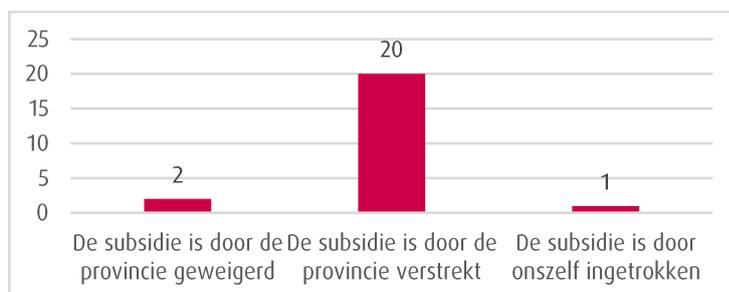
Feiten

- Vragenlijst beschikbaar: 15 oktober-30 oktober 2020
- Respons: 23 enquêtes (aantal aanvragen was 65, door 46 verschillende aanvragers ingediend)
- Van de enquêtes zijn er 9 ingevuld door gemeenten en 14 door andere organisaties. Tabel B.1. geeft de verdeling over de vier onderwerpen aan.
- De enquêtes geven een goed beeld van de resultaten. In de resultaten is het aantal respondenten dat een antwoord heeft ingevuld weergegeven. Tevens is een overzicht per vraag toegevoegd van de open antwoorden.

Tabel B.1.1: aanvragen onderverdeeld per onderwerp (meerdere onderwerpen mogelijk)

Status aanvraag en behaalde resultaten

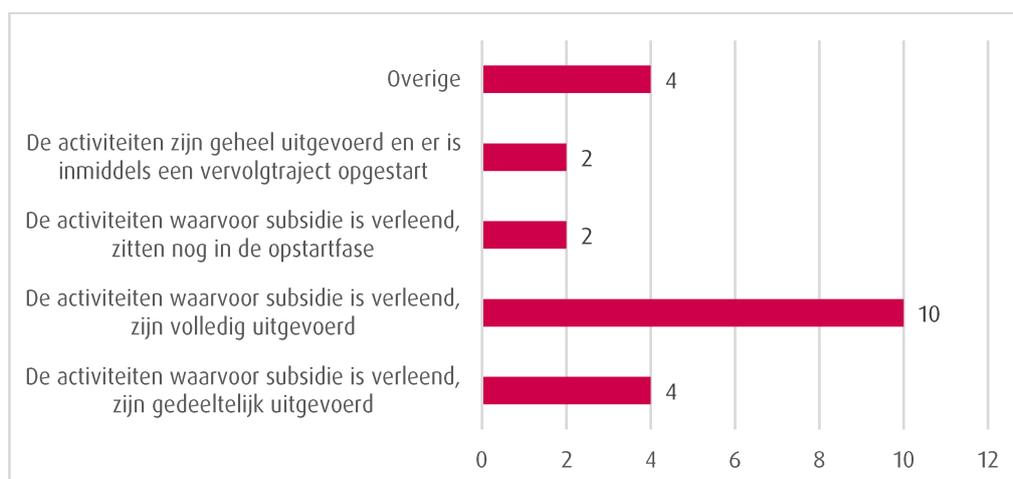

Tabel B.1.2: Status aanvragen

Tabel B1.3 geeft de resultaten aan: de activiteiten waarvoor de planvormingssubsidie zijn aangevraagd zijn voor et overgrote deel uitgevoerd (12). In een aantal gevallen is een deel uitgevoerd. In enkele gevallen is vertraging of een hick-up opgelopen (zie overige antwoorden).

Antwoorden overig

- Het rapport van de onafhankelijke instantie is af. We wachten met de uitvoering hiervan tot het gemeentelijk retailbeleid is vastgesteld. Dat is eind dit jaar. Vervolgens kunnen we met de uitwerking aan de slag.
- gedeeltelijk uitgevoerd; oprichten van een winkeliersvereniging is helemaal voorbereid, maar uiteindelijk niet gelukt wegens onvoldoende motivatie bij kandidaat-bestuursleden; inmiddels is een nieuw traject opgestart met andere betrokkenen; uitkomst nog ongewis
- Ik ben betrokken bij 4 aanvragen de BIZ in onze regio, 2 zijn voltooid en 2 zijn in de afrondende fase.
- het ontwikkelen van een nieuwe detailhandelsvisie is stop gezet

Tabel B.1.3: Status uitgevoerde activiteiten

Wat zijn de belangrijkste activiteiten die u heeft uitgevoerd met behulp van de subsidieregeling?

Leden binding, klanten enquête , ondernemers enquête.

Met een lokaal projectteam en de onafhankelijke adviseur hebben wij een detailvisie voor s-Gravenzande opgesteld. Na vaststellen gemeentelijk retailbeleid gaan we aan de slag met de uitwerking.

BIZ regeling verlengd

De gemeente heeft samen met de stichting BIZ Stadscentrum Spijkenisse het Kadaster ingehuurd. Met als doel de eigenaren verder te mobiliseren om gezamenlijk uitvoering te geven aan de herijking van de Meerjarenvisie Stadscentrum Spijkenisse. Als gevolg daarvan is een convenant opgesteld en ondertekend tussen 3 partijen te weten de gemeente, de stichting BIZ en betrokken vastgoedeigenaren. Als gevolg van het convenant is er een 3 partijenoverleg opgezet. Hiervan uit wordt uitvoering gegeven aan het in het convenant opgenomen opgaven die moeten leiden tot een verbetering van het economisch functioneren van een compacter winkelgebied.

Wij hebben onderzoek laten doen naar de match tussen vraag en aanbod van de detailhandel in Ridderkerk op basis van een leefstijlen onderzoek. Concreet, in hoeverre sluit het aanbod van de winkels aan op de belevingswereld van de inwoners van Ridderkerk. Daarmee verkregen we ook inzicht in welke winkels het meest kansrijk zijn in onze gemeentes. Die kunnen en gaan we (wanneer de corona-crisis wat meer tot rust is gekomen) benaderen om zich te vestigen in Ridderkerk.

Het laten opstellen van een sterkte/zwakte analyse en het opstellen van 2 jaarplannen.

Gespecialiseerd adviesbureau heeft op basis van gegevens en gesprekken analyse gemaakt van winkelgebied en wat er moet gebeuren. Dit was al gebeurd voorafgaand aan de subsidieaanvraag. Ook waren gesprekken gevoerd met kandidaat bestuursleden van een nog op te richten vereniging. Met de subsidie heeft het adviesbureau hier vervolg aan kunnen geven door een stedenbouwkundige schets te (laten) maken en deze te toetsen aan de betrokken winkeliers en pandeigenaren. Naast plenaire bijeenkomsten ook individuele gesprekken om te onderzoeken welke rol betrokkenen hierin kunnen spelen. Doel uiteraard een compact centrum met hoge belevingswaarde. Daarnaast de oprichting van vereniging verder voorbereid, o.a. door opstellen statuten en tijdspad eerste activiteiten.

onderzoek onder winkeliers en horecaexploitanten van een winkelstraat; contacten met gemeente mbt beleidsplannen voor het gebied en de ambtelijke inzet die nogal ongecoördineerd is en zelden in echt overleg met de ondernemers plaatsvindt; samen met pandeigenaren, ondernemers en semi-overheidsinstellingen een onderzoek gedaan naar transformatiekansen in het gebied; toekomstbeeld geschetst en aanbevelingen voor gemeente geformuleerd in eindverslag

Met een projectteam bestaande uit centrummanagement Wassenaar, BIZ Wassenaar, pandeigenaren, ondernemers, inwoners en de gemeente hebben wij een haalbaarheidsonderzoek met inrichtingsplan opgesteld voor het centrumgebied. Hierbij is ook het volgende gerealiseerd:

- een test met een nieuwe verkeerscirculatie (de inrichting van een voetgangersgebied);
- testen met fietsvoorzieningen;
- een gevelfonds, een subsidie waarmee pandeigenaren aangemoedigd worden hun pand volgens 10 gouden regels te revitaliseren;
- 7 openbare (MIVA) toiletten;
- een VVV

Analyse situatie en aanbod

Vaststellen toekomstige mogelijkheden

Ontwikkelrichting bepalen

Vertalen naar scenario's

Haalbaarheidsanalyse verschillende scenario's

Wat zijn de belangrijkste activiteiten die u heeft u uitgevoerd met behulp van de subsidieregeling?

Er is een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd voor het oprichten van een collectief.

Nadien is er een winkeliersvereniging opgericht met een actief bestuur en activiteitenprogramma.

Het continueren van het huidige winkelgebied

Er zijn overleggen gestart met vastgoedeigenaren in het winkelgebied en er is een bijeenkomst georganiseerd om met de vastgoedeigenaren te komen tot een visie op welke manier het winkelgebied compacter gemaakt kan worden. Hiervan is een conceptverslag gemaakt. Dit wordt in een volgende bijeenkomst gedeeld met de vastgoedeigenaren en er wordt gesproken hoe het plan ten uitvoering te brengen. Door Corona is er wel vertraging ontstaan omdat bijeenkomsten tijdelijk niet mochten plaatsvinden.

Analysereportage

Professionaliseren van het bestuur

Opzetten van een eigenarencollectief, communicatie verbeterd met alle eigenaren in het gebied. Ophalen van gewenste verbeteringen in het gebied. Actieplan opgesteld met concrete maatregelen (o.a. acquisitie nieuwe gebruikers, pandenbank, branchering verbeteren)

In 3 centra is een onderzoek gedaan naar de toekomstbestendigheid van de centra. En in 1 is er gewerkt aan de ontwikkeling van een bestuur.

1.) Uitwerken plan fase na overname beheer en onderhoud van gemeente, deel van de buitenruimte"

2.) Uitwerken plan parkeerbeleid, logistieke routes en bewegwijzering

3.) Uitwerken p.v.a. afval, zwerfafval en bedrijfsafval"

4.) Begeleiding integratie uitbreiding centrumgebied

geen, de activiteit waar de subsidie voor aangevraagd werd is tijdelijk on hold gezet.

Opstellen Programma Levendige Binnenstad met daarin strategische agenda en concreet uitvoeringsplan voor de komende jaren.

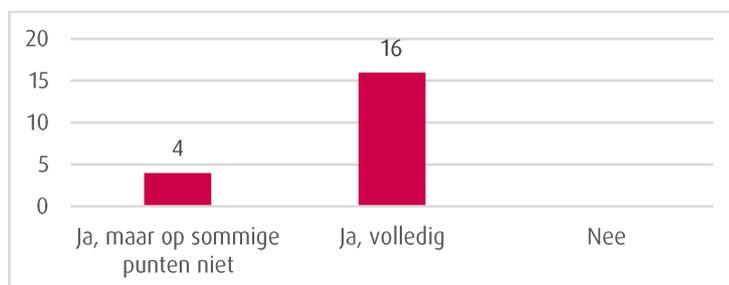
Terugdringen leegstand, Optimalisatie winkelaanbod

Professionele ondersteuning via bureau Stadskracht bij het schrijven van een BIZ meerjarenplan 2021-2025

Tabel B.1.4: Belangrijkste uitgevoerde activiteiten met behulp van subsidieregeling

Figuur B.1.5 geeft aan in welke mate de uitgevoerde activiteiten overeenkwamen met hetgeen de subsidieregeling voor was aangevraagd. Dit was bij het merendeel het geval. In vier gevallen was er een afwijking:

- Wel een betere band onderling gekregen maar helaas niet meer leden.
- Er zijn meer activiteiten uitgevoerd, bijvoorbeeld de realisering van een VVV, een Geveffonds en openbare toiletten. De activiteiten kwamen verder wel overeen, maar de begrote kosten verschilden. Zo waren de kosten van het haalbaarheidsonderzoek hoger en de kosten voor de vooraf benoemde experimenten als onderdeel van het haalbaarheidsonderzoek, weer lager.
- Vanwege onze analyse dat woningbouw zeer noodzakelijk is voor het überhaupt voortbestaan van enige bewoning hebben we ons direct samen met winkeliers gericht tot de gemeente. Dit heeft geleid tot diverse gesprekken met stakeholders en gemeente.
- De subsidie beschrijving was vrij breed waardoor het niet 1 op 1 terug te vinden was of de activiteit viel onder de subsidieregeling.

Figuur B.1.5: Kwamen de resultaten overeen met hetgeen waarvoor u subsidie hebt aangevraagd?

Wat zijn de belangrijkste behaalde resultaten met behulp van de subsidieregeling (denk aan realisatie BIZ, terugdringen leegstand, hogere organisatiegraad)?

Beperkt effect op terug dringen leegstand en hogere organisatie graad , extra ster 4e ster veilig ondernemen.

Wel positief effect op onderlinge samenwerking

Dat het rapport concrete plannen heeft opgeleverd waar we mee aan de slag kunnen.

Voorts zijn er elementen uit de rapportage meegenomen voor vaststellen gemeentelijk beleid.

Het effect moet dus nog komen.

Vandaar op de onderstaande punten even nog "geen antwoord", op realisatie BIZ na.

Nieuwe BIZ termijn is vastgelegd en akkoord bevonden

- mobilisatie vastgoedeigenaren

- ondertekenen convenant

- instellen van het 3 partijenoverleg, waarbinnen uitvoering wordt gegeven aan de gemaakte afspraken om leegstand terug te dringen en het stadscentrum verder te verlevendigen.

Terugdringen van de leegstand is het voornaamste doel geweest. Daarnaast het inhoudelijk programma matchen met de fysieke ingrepen. De levensstijl heeft invloed op de fysieke omgeving. Bijv. is een waterornament een sjiek kunstwerk of een speelplek voor kinderen?

DUIDELIJKER PROFILEREN VAN ONS WINKELGEBIED, door aantrekkelijker te maken en pijnpunten weg te werken is er bijna geen leegstand.

De overall doelstelling voor het winkelcentrum Van Foreestweg was om samen met ondernemers vastgoedeigenaren (Kolpa, Vestia), bewoners en gemeente een integrale aanpak te realiseren die voor alle partijen zicht biedt op een duurzame verbetering van rol en functioneren van het winkelcentrum. Met spin-off naar de hele buurt/ wijk.

Belangrijk resultaat, waar al vóór de subsidieaanvraag aan was gewerkt, is dat wantrouwen tussen winkeliers/eigenaren onderling en t.o.v de gemeente - o.a. ontstaan in eerdere herontwikkelingsprojecten - voor een (groot) deel is weggenomen. Door het presenteren van feiten en analyses van professionele adviseurs kregen betrokkenen een goed beeld van waar het winkelgebied staat en wat de uitdagingen zijn, voor ondernemers en gemeente gezamenlijk. Door individuele gesprekken kregen betrokkenen ook inzicht in hun eigen toekomst(beeld) en handelingsperspectief. Een al eerder voorgenomen ruimtelijke maatregel (verwijderen van een door de gemeente aangekocht horecapand) heeft onder eigenaren en winkeliers én een deel van de inwoners meer draagvlak gekregen dan daarvoor. Uiteindelijk resultaat (moeilijk meetbaar:) Er is meer 'reuring' ontstaan en meer ondernemerszin, niet in de laatste plaats door de komst van nieuwe eigenaren en winkeliers. Concreet resultaat (moeilijk herleidbaar:) De leegstand die er aan het begin van het traject was (slechts enkele panden, maar dat was procentueel in het kleine centrum al veel) en die dreigde groter te worden, is niet alleen tot staan gebracht, maar zelfs geheel teruggedrongen. Waarbij moet worden gezegd dat de meeste nieuwvestigingen geen 'traditionele winkels' zijn, maar (uitbreiding van) tandartspraktijken en een bankfiliaal. En het

Wat zijn de belangrijkste behaalde resultaten met behulp van de subsidieregeling (denk aan realisatie BIZ, terugdringen leegstand, hogere organisatiegraad)?

blijven dagkoersen, zeker zolang we midden in de corona-crisis zitten. In de komende jaren zal verder worden gewerkt aan het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit.

een vooronderzoek uitgevoerd dat vooruitzichten biedt op verdere stappen mbt transformatie (terugdringen m2 winkelruimte), sterkere ondernemersvereniging en gecoördineerd contact met ambtelijk apparaat.

- De samenwerking tussen pandeigenaren, ondernemers en inwoners is sterk verbeterd;
- Met het samen opgestelde perspectief is er veel energie ontstaan en zijn er om deze reden nieuwe ondernemers gekomen;
- de organisatiegraad van ondernemers, pandeigenaren én inwoners is hoger geworden.

Afspraak om samen met gemeente op te trekken richting Provincie om de zo noodzakelijke woningbouw te bepleiten.

Een actief winkeliersvereniging.

Op de bijeenkomst zijn 40 vastgoedeigenaren aanwezig geweest, resultaat is dat ze samen aan een visie hebben gewerkt wat wellicht voor de toekomst kan leiden tot een eigenaren BIZ>

Nog niet bekend, het onderzoek loopt nog.

professionaliseren van het bestuur

De organisatiegraad van de vastgoedeigenaren is sterk verbeterd.

Bij 1 BIZ een hogere organisatiegraad en voor 3 BIZ loopt het traject voor het terugdringen van de leegstand nog op volle toeren, maar heeft de ondersteuning van de PZH dit zeker versneld.

Binnen de organisatie van de Winkeliersvereniging (WBC), een centrum management organisatie opgericht welke volledig aansluit bij de centrum management organisatie van de gemeente

2.) Bewegwijzering verbeterd, Fietsroute door centrum is aangepast (herinrichting plein). Enkele schouwen uitgevoerd met gemeente m.b.t. toegankelijkheid winkel centrum. Er is wekelijks contact met gemeente m.b.t. veiligheid in het centrum

3.) Project: Op duurzame wijze bedrijfsafval ophalen bij ondernemers: Dit is uitgebreid naar ca. 40 ondernemers in Berkel Centrum.

4.) Structureel overleg ingevoerd met gemeente. i.r.t. diverse projecten. zoals o.a. Uitbreiding Centrum West, Herinrichting Plein 4-kantje, Herzien parkeervoorzieningen en herinrichting Centrum Oost, Invalide parkeerplaatsen en laad en losplaatsen kunnen wijzigen, div.. aanpassingen bij inrichting van het plein met elkaar kunnen realiseren. Veiligheid voor klanten en bezoekers continu gemonitord en besproken met gemeente.

Concretiseren strategische planvorming en in kwantificeren/kwalificeren van de krimppogave in beeld en getal.

Participatietraject met betrokken stakeholders en opstellen uitvoeringsprogramma voor de komende jaren.

Wij hebben toen onze plannen kunnen continueren en extra aandacht kunnen schenken aan het terugdringen van de leegstand en het optimaliseren van het winkelaanbod.

Er ligt nu een concreet meerjarenplan!

Tabel B.1.6: Belangrijkste gerealiseerde resultaten met behulp van de subsidieregeling

Tabel B.1.7 geeft de mate van tevredenheid over het uitgevoerde traject. Hieruit blijkt dat niemand ontevreden is. De toelichtingen op de antwoorden:

Niet tevreden / niet ontevreden:

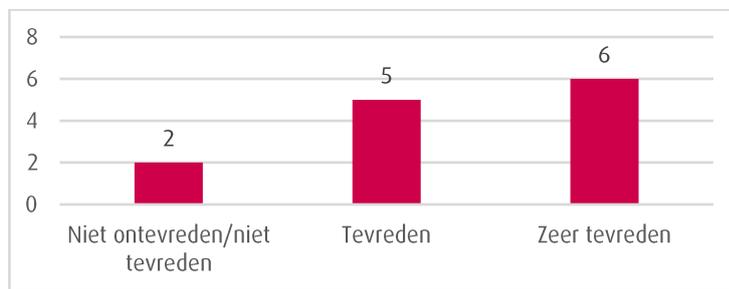
- traject loopt nog door

Tevreden

- geen toelichting gegeven

Zeer tevreden

- er is - volgens de bestaande winkeliersvereniging - voor het eerst een sterk bottom-up rapport verschenen met serieuze aanbevelingen voor de toekomst.
- na een aantal jaar is er weer actief bestuur, onderling is er veel contact met de gemeente, wat zorgt voor meer activiteiten rondom het gebied en het oppakken van vragen voor de buitenruimte.

Figuur B.1.7.: *Tevredenheid over het resultaat van het uitgevoerde traject*

Bijdrage aan provinciale doelstellingen

De subsidieregeling draagt vooral bij aan de beleidsdoelen: het bevorderen van de onderlinge samenwerking en realiseren van levendige en krachtige dorps- en stadscentra (zie tabel B.1.8)

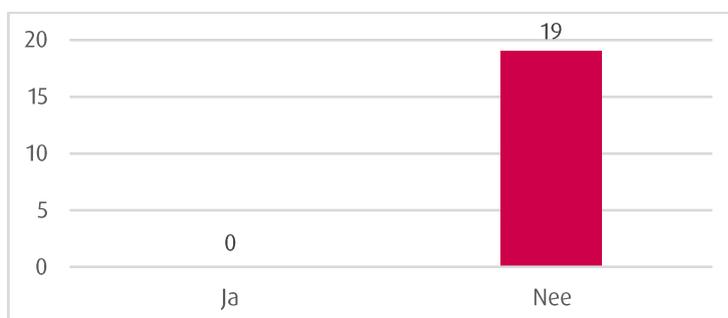
Figuur B.1.8.: *Bijdrage aan provinciale doelstellingen*

Figuur 1.9 geeft aan dat 5 van de 23 respondenten ook zonder subsidieregeling hetzelfde traject hadden uitgevoerd. De overige 18 hadden dit niet gedaan of in afgeslankte vorm.

Figuur B.1.9: Zou u hetzelfde traject hebben uitgevoerd als de provinciale subsidieregeling niet beschikbaar was?

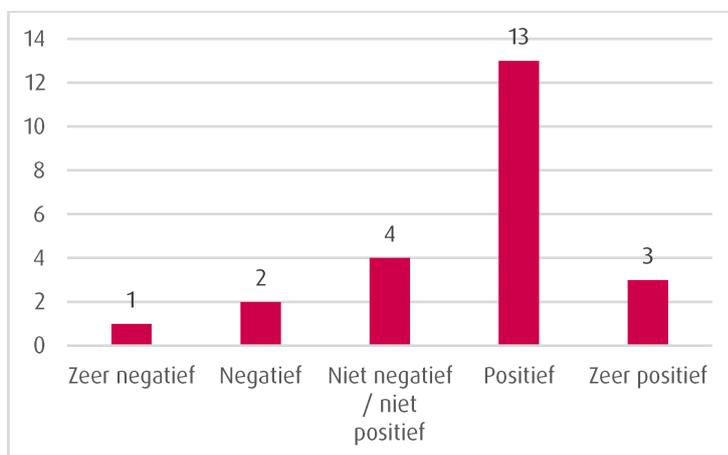
Geen van de respondenten heeft aangegeven een andere wijze van ondersteuning de voorkeur te geven.

Figuur B.1.10: Had u betere resultaten kunnen bereiken als de provincie op een andere wijze dan de subsidieregeling ondersteuning had geboden?

Aanvraagproces

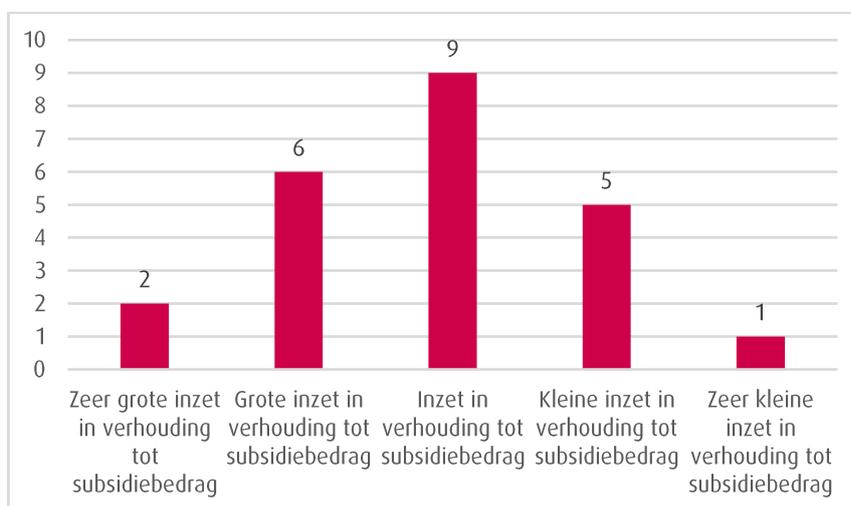
Het merendeel van de respondenten is positief over het aanvraagproces. Opvallend is dat de 3 negatieve reacties allemaal van gemeenten komen, die het complex vinden om alle formulieren in te vullen.

Figuur B.1.11: hoe heeft u het aanvraagproces ervaren?

De tijdsbesteding voor het indienen van de subsidieaanvraag varieert tussen de 2 en 80 uur met een gemiddelde van 14 uur. Overigens is bij 75% van de respondenten de tijdsduur tussen 4-20 uur.

Figuur B.1.12 geeft aan dat 9 respondenten de inzet voor het verkrijgen van de subsidie in verhouding vindt tot het subsidiebedrag, al geven ook 8 respondenten aan dat het een relatief grote inzet vergt.

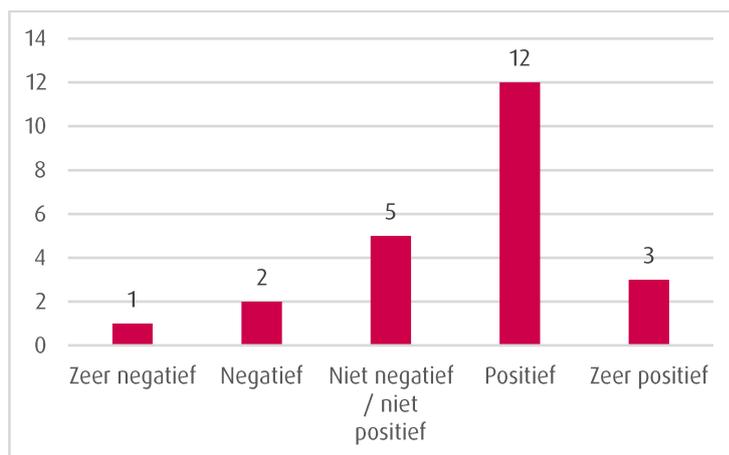
Figuur B.1.12: hoe staat de inzet om de subsidie te verkrijgen in verhouding met het subsidiebedrag?

Figuur B.1.13 geeft de ervaring afstemming met de provincie tijdens het aanvraagproces. Negatieve ervaringen:

- Onze aanvraag was in eerste instantie niet goed binnengekomen, na een zoektocht binnen de provincie is de aanvraag toch gevonden en alsnog toegekend. Dit heeft echter een aantal weken geduurd.
- Bureaucratische en afstandelijke reacties. Niet toegankelijk of benaderbaar, maar formeel en 'niet meer van deze tijd'.
- Het vergt veel tijd en afstemming tussen de verschillen de partijen om de aanvraag te vervolmaken. Op zich is dat ook wel legitiem omdat het om verantwoording van publieke middelen gaat. Onze aanvraag was ook onderdeel van een steekproef. Daar heb ik heel veel documenten voor moeten aanleveren en dus tijd in moeten steken. Ik heb daar nooit wat over terug gehoord. Heb zelf moeten bellen met de vraag of alles netjes binnen was gekomen en vervolgens dus nooit een terugkoppeling gehad.
- Veel documenten nodig die niet eenvoudig beschikbaar waren.
- Onze aanvraag is in eerste instantie om verkeerde motieven afgewezen. De beoordelaar was niet goed op de hoogte van de eisen. Ik heb hem daar in een zeer langdurig telefoongesprek op moeten wijzen. Na zijn twijfels heeft hij na uitvoerig intern beraad alsnog de subsidie toegekend.

Positieve ervaringen (meerderheid):

- Je moet het eigenlijk van de andere kant bekijken. We zijn blij dat we als BIZ subsidie hebben ontvangen. Het zou toch een behoorlijke aanslag op de begroting geweest zijn.
- Provincie in eerste instantie wat terughoudend. Naar aanleiding hiervan nader overleg op provinciehuis. Provincie toonde zich toegankelijk en meedenkend. Prima.
- Mijn uren waren niet heel veel als het gaat om de aanvraag, veel werk is door de BIZ zelf gedaan. Maar desondanks wegen ook die uren niet op tegen het behaalde resultaat.

Figuur B.1.13: hoe verliep de afstemming met de provincie?

Verbeterpunten voor het aanvraagproces:

- Ik denk dat als de aanvraag direct juist was ontvangen, het proces op zich goed is .

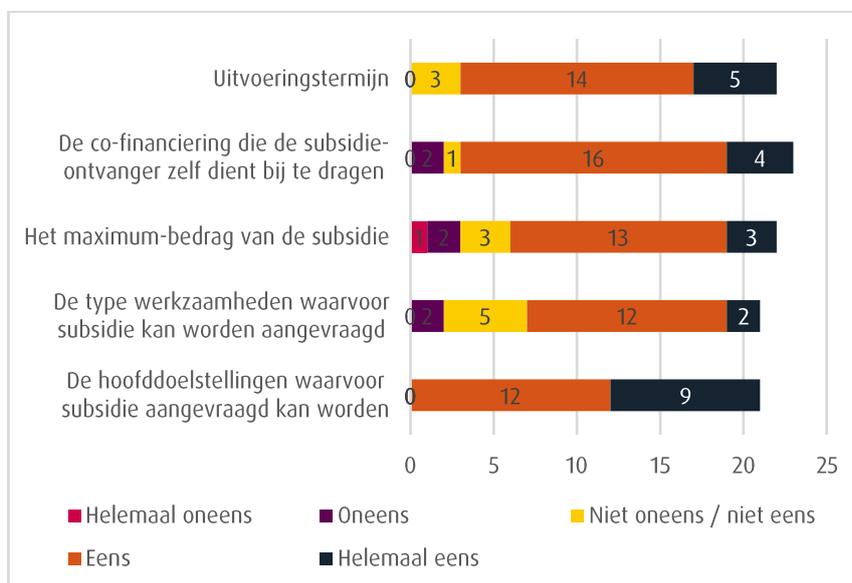
- "Minder bureaucratisch, minder strakke eisen en meer maatwerk. Uitgaan van vertrouwen.
- Meedenken aan de voorkant (in gesprek voorafgaand aan indiening)
- Benaderbaar zijn voor vragen, zorg voor een contactpersoon tijdens het aanvraagproces.
- Correspondentie per e-mail i.p.v. per post (dat kwijt raakt in de organisatie)
- Digitaal aanvraagprocedure i.p.v. formeel E-aanvraagprocedure (hier zitten bureaus tussen die de wachtlijst niet aan kunnen). Maak een website waarop je documenten kunt uploaden. Maak het eenvoudiger.
- Ondersteuning, ontzorgen vanuit provincie. 1 aanspreekpunt.
- Eenvoudige laagdrempelige aanvraagformulieren en makkelijk digitaal proces
- Alternatieve documenten aanleveren bij ontbreken van bepaalde documenten.
- Minder gedetailleerde aanvraagformulieren. Digitaal aanleveren werkte niet. Fysiek afgeleverd bij postkamer Provincie.
- Digitaal aanleveren in plaats van per post.
- "Digitaal geeft het nog wel eens gedoe om ""in het systeem te hangen"".
- "Hier speelt het onderscheid tussen 'doen we de dingen goed versus doen we de goede dingen'
- In casu: de vereisten om voor subsidie in aanmerking te kunnen komen zijn scherp geformuleerd, Als er meer 'vanuit de geest van de bedoeling' kan worden geacteerd is dat al een hele verbetering. Voorbeeld: Indien na eerdere afwijzing aansluitend hierop het gesprek hierover niet was gevoerd op het provinciehuis was de aanvraag in zijn huidige vorm niet gehonoreerd geworden."
- Ik heb geen belangrijke verbeterpunten. Wij waren - samen met eigenaren en winkeliers - voorafgaand aan de aanvraag al een traject gestart, n.a.v. de Retailvisie Leidse regio 2025. Op basis daarvan hadden we een duidelijk inzicht in wat er verder nodig was. We waren al bezig met een vervolgtraject, maar de financiering daarvan was nog niet rond. De subsidiemogelijkheid van de provincie was voor de gemeente een belangrijke stimulans om door te zetten met het vervolg (en daarin ook zelf te investeren). In de communicatie met de provincie was het soms lastig om over te brengen te krijgen dat we a. niet bij nul begonnen en b. tegelijkertijd met meerdere activiteiten bezig waren. Maatwerk dus. Op het aanvraagformulier kon je (meen ik mij te herinneren) onder B2 bijvoorbeeld maar één activiteit aanvinken, terwijl er aan meerdere activiteiten werd gewerkt. Dit hebben wij echter niet als lastig ervaren. Ik denk dat twee zaken belangrijk zijn voor potentiële aanvragers: ruimte voor maatwerk (afhankelijk van startsituatie en wat er al is gedaan) en flexibiliteit in startmoment en doorlooptijd.
- "simpeler en minder tijdrovend. Geen wonder dat externe, dure, gespecialiseerde bedrijven hun hulp aanbieden bij het invullen van alle formulieren."
- Beter digitaliseren
- De aanvraag was toen nog op papier, ik weet niet hoe het nu is, maar digitalisering en vereenvoudiging lijkt me wel wenselijk.
- Korte, helder en document dat voor meerdere uitleg vatbaar is.

Voorwaarden

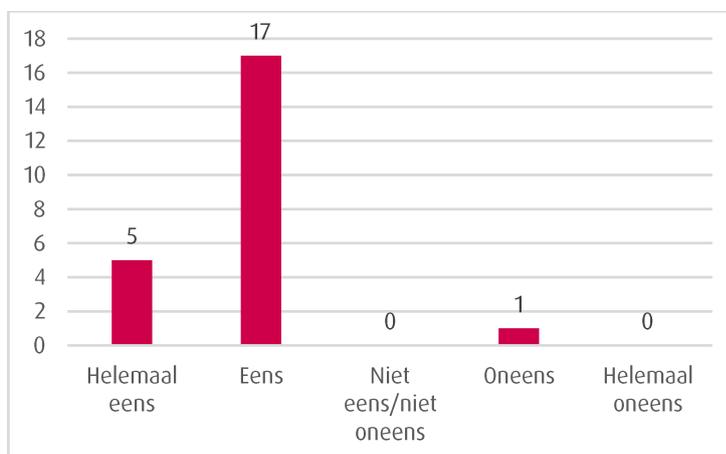
Over het algemeen zijn de respondenten tevreden over de voorwaarden van de subsidieregeling (zie tabel B.1.14). Alleen zijn enkele respondenten niet tevreden over de vereiste cofinanciering, het maximale subsidiebedrag en de type activiteiten waarvoor subsidie aangevraagd kan worden.

Verbeterpunten die zijn benoemd:

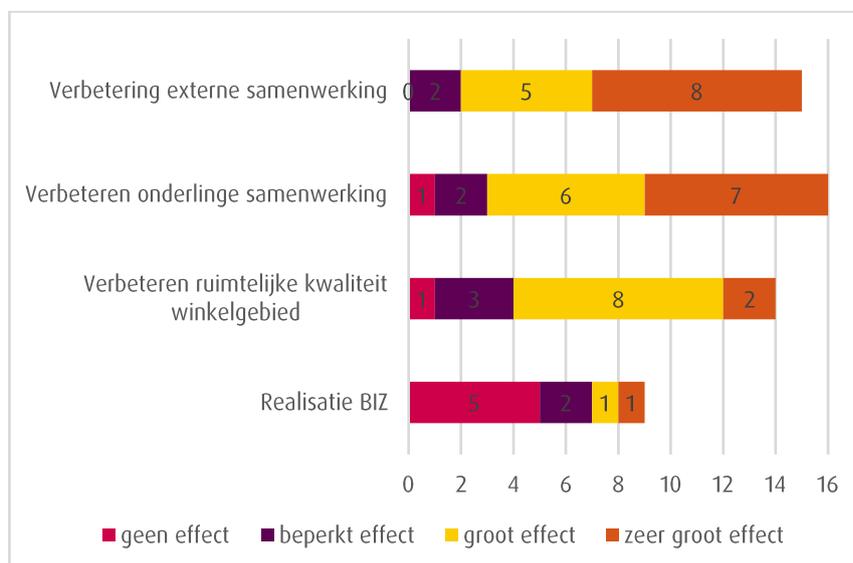
- Na onderzoek en visievorming volgt de fase van uitvoering van de strategie en opgaven. Hulp bij realisatie hiervan is momenteel niet subsidieerbaar.
- Voorbeeld: Conclusie van de geformuleerde visie: een compacter winkelcentrum. Strategie: wijziging bestemmingsplan (kernwinkelgebied + aanloopstraten waar transformatie gewenst is). De gemeente is aan zet voor het bestemmingsplan, maar daarna zijn de vastgoedeigenaren aan zet om van de mogelijkheden gebruik te maken. Zonder (versnellings)instrumenten blijft het een papieren tijger. De provincie kent geen subsidie toe voor dit soort (versnellings)instrumenten die gemeenten en vastgoedeigenaren helpen bij het UITVOEREN van de eerdere onderzoeken en visies. Een hands-on aanpak en inzet van menskracht is in dit vervolgstadium gewenst. Denk aan transformatie- en verplaatsingscoaches.
- Voor de versnelling van de woningbouwopgave kent de provincie De Vliegende Brigade. Super, heel pragmatisch. Doe dit ook voor de versnelling van de opgave compacte winkelgebieden. Veelal kan je twee vliegen in één klap slaan: terugdringen van winkelmeters door transformatie naar woningen. Zorgt ook nog voor een beter woon- en leefklimaat en economische vitaliteit in het kernwinkelgebied door meer draagkracht voor de bestaande voorzieningen. Dat is reden dat de gemeente Zoetermeer onlangs een lobby is gestart richting de provincie (omarmd door de Metropoolregio Rotterdam Den Haag, MRDH)."
- Uitvoeringstermijn is lastig door corona en het feit dat de planvorming voor woningbouwontwikkeling de termijn van het onderzoek overschrijdt.
- Hoewel wij erg blij zijn met de subsidie vonden we het maximum bedrag aan subsidie relatief laag.
- "Ik heb bij het maximumbedrag 'oneens' ingevuld, om hier een opmerking te kunnen maken. In ons geval was het maximum bedrag geen belemmering omdat a. het betreffende winkelgebied niet heel groot is en b. wij zelf in een voorafgaand traject al een bedrag hadden geïnvesteerd. Vanuit mijn positie als projectleider Retailvisie Leidse regio kan ik mij goed voorstellen dat het maximum bedrag voor grotere winkelgebieden - waar een grotere inspanning is vereist - onvoldoende stimulus kan zijn. Dit uiteraard met begrip voor de budgettaire afweging die de provincie hierin moet maken."
- Het is voor een BIZ soms lastig om een budget in te zetten. Hierdoor is het niet in alle centra mogelijk geweest om een onderzoek te laten uitvoeren. Mogelijk kan hier gekeken worden naar inzet van 'uren'. Zodat men op een andere manier verplicht is wel zelf te participeren.

Figuur B.1.14: Stelling: de volgende voorwaarden die aan het verkrijgen van de subsidie zijn gekoppeld sluiten aan bij de behoefte die de respondent heeft

Figuur B.1.15: De regeling sluit aan op mijn wensen op het gebied van verbetering van winkelgebieden

Figuur B.1.16: Mate waarin uitgevoerde activiteiten effect hebben gehad op de genoemde punten

Verbeterpunten subsidieregeling algemeen

- Zie hierboven. Elke gemeente bevindt zich in een andere fase en daar waar nu geen rekening mee gehouden. (visievorming dan wel uitvoering van de visie)
- Het subsidiebedrag zou ook hoger mogen zijn.
- De procedure is te bureaucratisch en detaillistisch. Het kost zowel de gemeente als het externe bureau veel tijd bij de aanvraag (kostenposten moesten per uur onderverdeeld worden!) én dan nog de verantwoording achteraf (ik hou mijn hart vast). Daar wordt geen rekening mee gehouden door de provincie. Het zijn niet-declarabele, verloren kosten. De format van de offerte en urenverantwoording was zo ouderwets bureaucratisch en zinloos, maar wel tijdrovend. Een vergeten letter en de aanvraag wordt niet goedgekeurd - serieus, ik kan het aantonen door e-mails. De bijdrageregeling Economisch Vestigingsklimaat van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) gaat hier pragmatischer mee om (offerte vooraf en facturen achteraf, toelichting bij verschillen). Dit kan als goed voorbeeld dienen voor de provincie.
- Het zou mooi zijn als een vervolg op deze regeling komt om de kosten voor de verdere uitvoering.
- Ik ben benieuwd of er in de Leidse regio veel gebruik is gemaakt van de subsidieregeling. Zo niet, dan ben ik graag bereid de regeling in de regio nog eens over het voetlicht te brengen.
- We zijn er blij mee. Zo zijn we in de gelegenheid geweest met hulp ZELF onze zienswijze neer te zetten. Bovendien hebben we genoeg bagage om met de gemeente in en aan de slag te gaan.
- De subsidieregeling is voor planvorming prima, alleen heeft in de meeste gebieden met een dringende opgave die planvorming al plaatsgevonden. Als subsidie voor de uitvoering van concrete maatregelen schiet het bedrag doorgaans tekort.

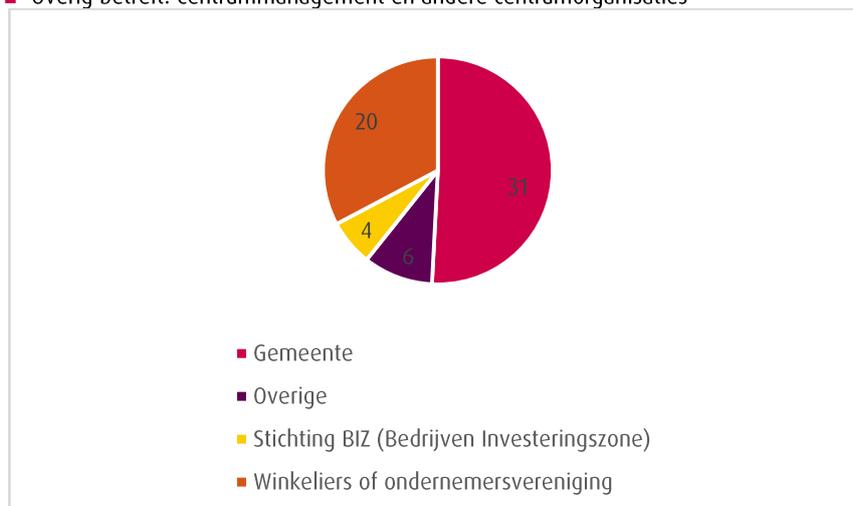
- Wat me nog bijstaat is, dat er veel dubbel ingevuld moest worden, wellicht een vereenvoudiging, zodat in de voorbereiding minder tijd komt en geld kost.
- Winkelgebieden hebben vaak externen nodig omdat simpelweg bij de ondernemers/bestuurders zelf de tijd en de kwaliteit ontbreekt. We zijn allemaal (te) druk met de dagelijkse gang van zaken van onze winkels. Slechts een enkele heeft de tijd en ook nog eens de kwaliteit om de gevraagde documenten te leveren. Financieel is dat een aanslag op de 'clubkas' als er geen subsidies voor zijn. De kas is dan leeg voor zaken waar deze eigenlijk voor bedoeld is.

Bijlage 2

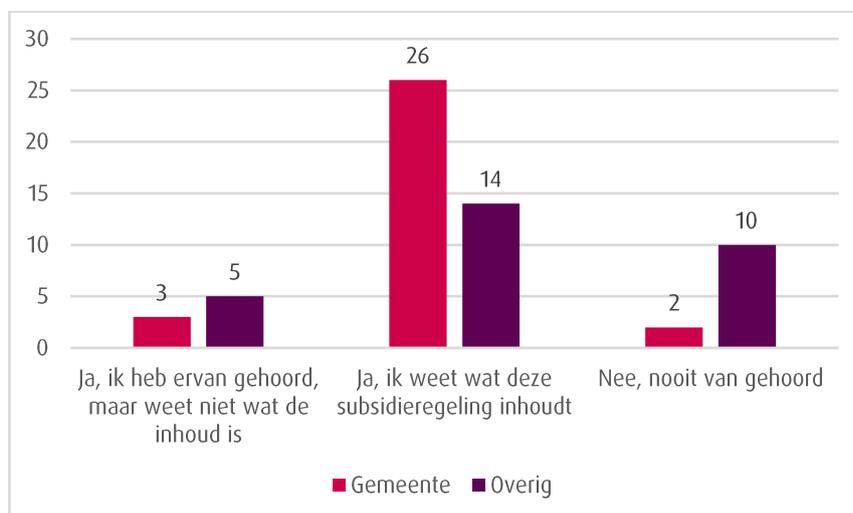
Resultaten enquête onder niet- aanvragers

Feiten

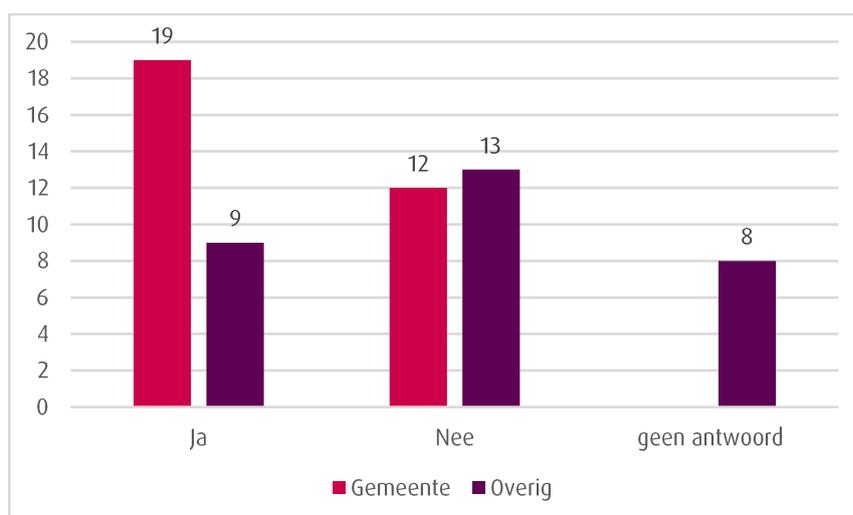
- Vragenlijst beschikbaar: 15 oktober-30 oktober 2020
- Respons: 61 enquêtes
- Van de enquêtes zijn er 31 ingevuld door gemeenten en 30 door andere organisaties.
- De enquêtes geven een goed beeld van de resultaten. In de resultaten is het aantal respondenten dat een antwoord heeft ingevuld weergegeven. Tevens is een overzicht per vraag toegevoegd van de open antwoorden. In sommige gevallen is onderscheid gemaakt tussen de antwoorden van gemeenten en andere respondenten.
- Overig betreft: Centrummanagement en andere centrumorganisaties

Figuur B.2.1: Verdeling respondenten niet-aanvragers

Figuur B.2.2: Bekendheid met subsidieregeling

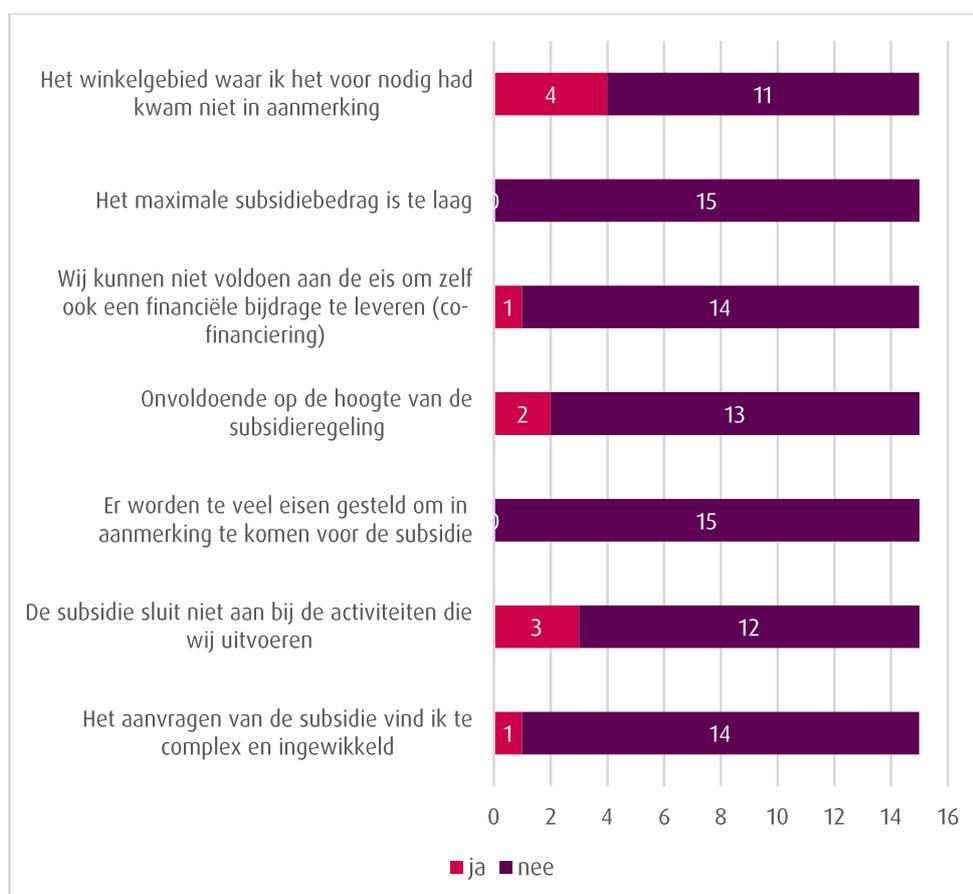

Figuur B.2.3: Betrokken geweest bij een subsidieaanvraag

Figuur B.2.4 geeft aan waarom respondenten geen gebruik hebben gemaakt van de subsidieregeling. Ter aanvulling zijn onderstaande open antwoorden toegevoegd:

- We zijn voornemens om binnenkort een aanvraag te doen in kader van compacter maken van een winkelgebied
- Vanuit mijn positie tracht ik deelname aan deze regeling te bevorderen
- Wij konden niet voldoen om minimaal 5 ondernemers die binnen de term detailhandel vallen. We wilde wel een onderzoek laten doen naar een winkelcentrum(pje). Maar daar zitten ook ondernemers die niet bij die 5 detailisten geteld kunnen worden, we kwamen tot 4.

- In mijn functie sinds 1 januari, nog niet aan de hand gehad
- Lang geleden gedaan.
- In eerste instantie sloot de subsidie niet aan op wat er binnen de gemeente mogelijk is. Dus actief saneren laat onze detailhandelsstructuurvisie niet toe. Daarnaast wilde ik binnenkort een afspraak inplannen met de ambassadeur van de provincie en de voorzitter van de winkeliersvereniging om te kijken of we toch de subsidie ergens voor konden inzetten.

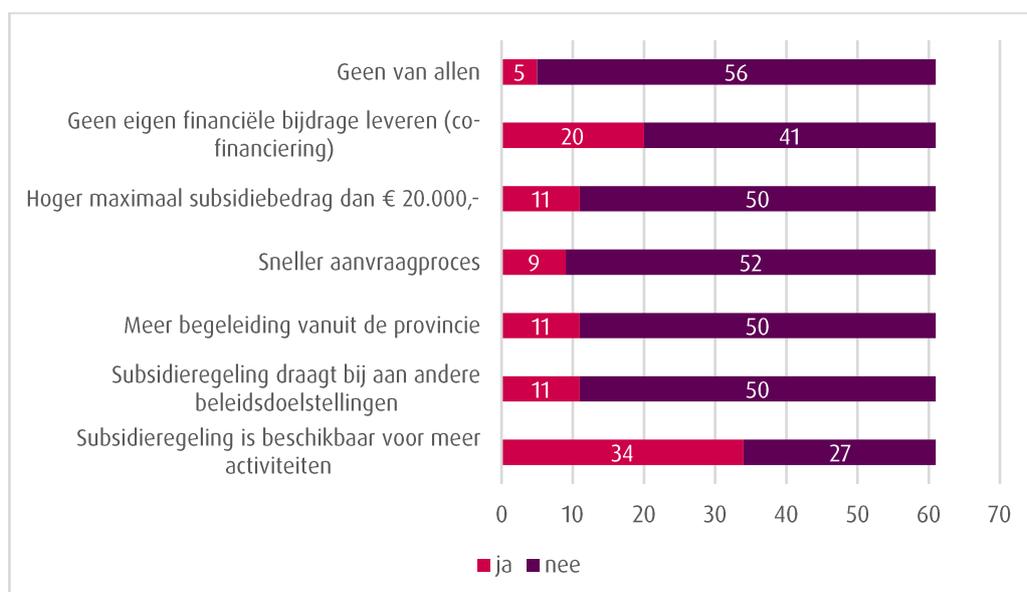

Figuur B.2.4: Reden om geen gebruik te maken van de subsidieregeling

Figuur B.2.5 geeft de voorwaarden wanneer de respondenten wel gebruik zouden maken van de subsidieregeling. De meest genoemde zijn indien de subsidieregeling beschikbaar is voor meer activiteiten en indien geen eigen financiële bijdrage in de vorm van cofinanciering geleverd hoeft te worden. Aanvullend zijn de volgende open antwoorden gegeven:

- Zicht op andere vormen van samenwerking en subsidieverlening, nadat er gedegen onderzoek heeft plaatsgevonden

- ook de grote binnensteden ervoor in aanmerking komen
- subsidie is ook beschikbaar voor winkelgebied Dordrecht-Centrum
- Wanneer de subsidie kan worden aangewend om daadwerkelijk zaken aan te pakken en op te lossen i.p.v. alleen het onderzoeken en beschrijven van het probleem
- Het is fijn dat er de mogelijkheid is voor subsidie voor nader onderzoek, maar we zouden ook wel graag zien dat de provincie voor de uitvoeringsfase (bij compacter maken van winkelgebieden) subsidiemogelijkheden beschikbaar stelt.
- Meer maatwerk mogelijk o.g.v. eigen analyse en verbeterplan
- Regeling geldt niet voor Den Haag centrum, gaarne nadrukkelijk stadscentrum meenemen, zeker in het licht van Corona/gewijzigde realiteit.
- Als je de eis van 5 detaillisten bij elkaar wijzigt naar minimaal 5 ondernemers (dan valt ook een horeca zaak en een zaak in de zakelijke dienstverlening daar ook onder).
- Het laten ondersteunen na afloop van de planvorming. Bij de uitvoering.
- Subsidieregeling niet alleen voor planvorming
- Geen 25 % maar 10 % eigen bijdrage
- Ook voor huidige doeleinden

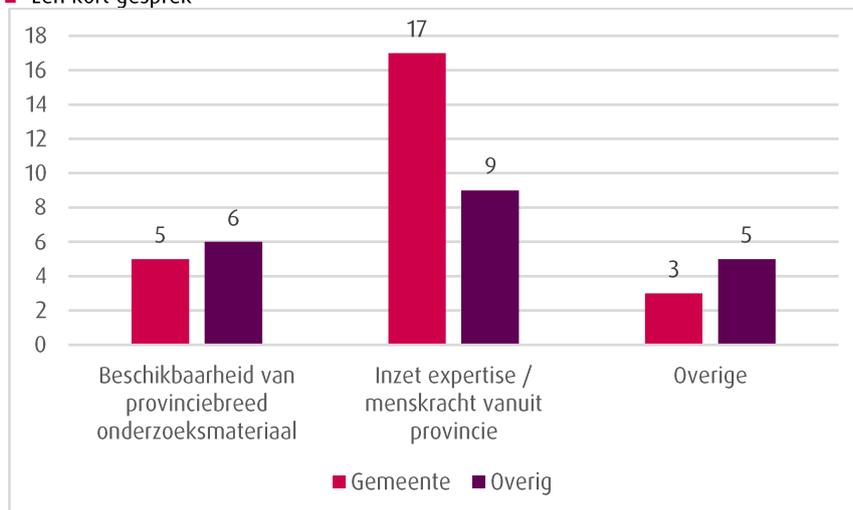

Figuur B.2.5: Onder welke voorwaarden zou wel gebruik maken van de subsidieregeling

Figuur B.2.6 geeft andere instrumenten dan de subsidieregeling om een bijdrage te leveren als provincie. Opvallend is dat vooral gemeenten de inzet van expertise/menskracht benoemen. Daarnaast de volgende overige antwoorden:

- Subsidies voor uitvoeringsplannen die bijdragen aan revitaliseringsplannen van winkelcentra/-kernen
- Actieve benadering/begeleiding.
- training voor BIZ besturen en winkeliervenigingen.
- Meer bewustzijn over de toegevoegde waarde van een winkelgebied

- Structureler inzicht in de transitieplannen voor het betreffende gebied .
- Een kort gesprek

Figuur B.2.6: Zijn er andere instrumenten dan de subsidieregeling waarmee de provincie gemeenten en winkeliersverenigingen/stichtingen BIZ kan helpen hun winkelgebied beter te laten functioneren en zo een bijdrage te leveren aan de beleidsdoelstellingen waar de subsidieregeling voor bedoeld is?

Verbeterpunten subsidieregeling algemeen

reactie	categorie
Ondanks dat we alles correct aanleverden, kregen we 2x de mededeling dat niet alles was aangeleverd. Snelheid is wel echt een ding. Juli aangevraagd, november horen we of de subsidie beschikbaar is.	aanvraagproces
De procedure is er ingewikkeld en tijdrovend met een kleine kans op akkoord. Wij nemen dus de moeite niet meer. Daarbij zijn wij geen biz dus hebben zelf weinig financiële draagkracht. De 50/50 regeling is voor ons dus ook niet reël.	aanvraagproces
Zie opmerking hierboven. Als ondernemer herken je een kans en vaak is een mogelijke oplossing vaak ook bekend. Met subsidies werkt het als volgt: Mijn glas met wijn is bijna leeg. Ik kan subsidie aanvragen om met co-financiering een onderzoek naar het vullen van het glas uit te voeren (hoe, door wie, waarmee), waardoor ik na uitgave van 1,50,- het invullen van 25 formulieren, het wachten van een half jaar een rapport krijg waarin staat wat te doen, terwijl ik voor 2,50 mijn glas had kunnen laten vullen aan de bar ;-)	aanvraagproces
Aangezien ik zelf geen ervaring heb met de subsidieregeling, heb ik navraag gedaan bij het winkelcentrummanagement van Oud Rijswijk die recent een aanvraag hebben opgestart. Een klein verbeterpunt is dat er op meerdere plekken dezelfde informatie wordt opgevraagd. Dat voelt als dubbel werk.	aanvraagproces
Ondernemers zelf maken niet snel gebruik van de planvormingssubsidie. Zij vinden het proces ingewikkeld en bovenal: er is vaak latente interesse maar men heeft de slagkracht niet erachter aan te gaan. Met is druk met de winkel. Begeleiding vanuit de provincie zou ondernemers zeker helpen. Cofinanciering is vaak ook lastig.	aanvraagproces

reactie	categorie
de Subsidie aanvraag neemt te veel tijd in beslag die een ondernemer beter kan benutten voor zijn bedrijf voering Kleine plaatselijke verenigingen hebben vaak niet de ruimte om er zelf financieel aan bij te dragen Vervolgens na het tijd rovende opzetten van een plan en aanvraag Een kort frustrerend antwoord U AANVRAAG WORD NIET GEHONOREERD	aanvraagproces
Aanvraagprocedure is zeer bureaucratisch en tijdrovend. Er wordt gekeken naar de letter van de subsidieregeling en niet naar de geest. Heel star.	aanvraagproces
De officiële E-aanvraagprocedure werkte niet omdat er bureaus tussen zitten die de aanvraag niet aan kunnen. Doe het dan digitaal in een beveiligde omgeving met documenten uploaden of zo. Ik heb alles per post moeten versturen.	aanvraagproces
Communicatie van de provincie gaat alleen per post - zo verouderd en het komt in een gemeente niet bij de juiste persoon terecht. Hun correspondentie is gericht aan 'het college van B&W' en niet aan de behandelend ambtenaar. Dat is dus fout gegaan. Verouderd en traag.	aanvraagproces
Als ik ervan had geweten had ik deze subsidie aangevraagd :)	bekendheid
meer bekendheid genereren.	bekendheid
Geen, ik ben er onvoldoende mee bekend.	bekendheid
Weet ik dus niet; was er niet mee bekend.	bekendheid
Subsidiemogelijkheden voor breder pallet aan maatregelen: bijvoorbeeld beter verblijfsklimaat, loyalty systemen, communicatieplatform, onderzoek.	breder activiteiten
Er is geen twijfel aan de goede doelstellingen van de regeling, evenwel door zowel corona als een al langer in Nederland in gang zijnde structurele verandering in het winkellandschap (lees: steeds meer internet-winkelen), is de aandring vanuit de gevestigde detailhandel en vanuit hun vele plaatselijke organisatievormen (winkeliersverenigingen, BIZ-stichtingsbesturen) om nieuwe aanvragen hiervoor in te dien sterk verminderd. Het is nog de vraag of het door corona tijdelijk heftiger is dan eerder, of dat het structureel minder-aanvragen gaat uitwerken. Door corona zit een deel van de winkels en (heel veel!) horeca tijdelijk in de uitkering bij de overheid; ik bedoel de regelingen tozo, togs en dergelijke... Dus verbeterpunten aangeven, vind ik lastig, want zijn die er wel vanuit winkeliers bezien? Het roept mij de vraag op of het verlegd moet worden naar gemeenten die door pzh kunnen worden gestimuleerd om inmiddels noodzakelijke transformatieprocessen waarvan het overblijvende/kleinere winkelapparaat gezonder van kan gaan functioneren? (En waarmee -dat is ook een doel van GSI- de detailhandelleegstandvervangende woningbouw gestimuleerd wordt? Oplossingen in die richting, verruimend opnemen in de regeling, zou ik willen aanbevelen, maar eigenlijk zitten die er nu al heel behoorlijk in.	breder activiteiten
gezien de crisis situatie waarin we ons bevinden, zou het inzetten voor meer activiteiten in een winkelgebied een goede invulling zijn voor de subsidie.	breder activiteiten
Co-financiering is voor veel private initiatiefnemers een drempel.	cofinanciering
Veel begrotingen zijn financieel sluitend en de 25% eigen bijdrage is simpelweg niet begroot. Een BIZ begroting geeft dus geen ruimte om een initiatief te ontplooien. Gemeenten hebben het ook zwaar in deze tijd en ook daar is geen geld van te verwachten.	cofinanciering
De regeling kan nog beter onder de aandacht worden gebracht en de inzet van ambassadeurs is hiervoor een goede eerste aanzet.	
Voor deze regeling geldt wat in het algemeen voor de provincie geldt, wees proactief en pak je taak op als bestuursorgaan. We zien helaas de provincie niet, zij is volledig onzichtbaar. We hebben geen idee wat de provincie doet, of wie er überhaupt werken aan de retail bij de provincie.	communicatie
Misschien kunnen jullie in plaats van de voorwaarden onder elkaar op te stellen, een soort beslisboom maken waarin je snel inzicht krijgt of de subsidie voor je gemeente interessant is. Dus dat je eenvoudig ziet wanneer je er aanspraak op kan maken.	communicatie
Meer betrokkenheid provincie ZH d.w.z. meer communicatie over aanmelding.	communicatie
flexibel meewegen aan de hand van een concrete vraag/probleem	flexibiliteit

reactie	categorie
Dat ook de grote binnensteden ervoor in aanmerking komen	grote centra
Regeling uitbreiden met stadscentrum, zeker gezien de veranderde realiteit/Corona, waardoor mensen meer geneigd zijn om in hun eigen buurt te 'shoppen', en het stadscentrum actief mijden!	grote centra
Met name in een tijd als nu is vooronderzoek ondergeschikt aan praktische zaken. Bijvoorbeeld Channels of monitoring bezoekersstromen; flinke investeringen die niet altijd mogelijk zijn, maar wel heel belangrijk. Steun hierbij zou wenselijk zijn. Bovendien, Delft (in ons geval) viel eigenlijk buiten de voorwaarden omdat we niet aangemerkt waren als 'te ontwikkelen gebied'. Maar, ik weet inmiddels dat een uitzondering wordt gemaakt, dus dank daarvoor.	grote centra
De subsidie richt zich nu op één winkelgebied. Het zou prettig zijn als dit ook voor projecten zou gelden met meer winkelgebieden.	meer winkelgebieden
Regionaal en provinciaal ontbreekt een duidelijke weergave van de te voeren gebiedsvisies. Hierdoor is nagenoeg ondoorgrondelijk welke beleidsprioritering er op na gehouden wordt. Onderzoek naar 'waar men aan toe is' is als detaillist gewenst.	overig
Kleine verenigingen willen wel vooruit qua ontwikkeling en samenwerking, maar hier zijn niet altijd voldoende financiële middelen voor. Wij willen graag aan blijven haken bij de top en zien een subsidie dan ook als zeer welkom om de vereniging en daarbij ook de buurt verder te ontwikkelen.	overig
mogelijk door de provincie aangestuurd / gecoördineerd onderzoek naar planschade bij transformatie.	overig
De subsidie moet niet op zichzelf staan. Het doel is om tot een plan van aanpak te komen en dit in uitvoering te brengen. De meeste gemeenten en winkelgebieden hebben de problematiek al in kaart gebracht, maar worstelen meer met de uitvoering hiervan. Zowel aan de financiële kant als het inzetten van de juiste middelen en mensen. Daar zou de inspanning zich meer op moeten richten, want de tijd van analyses is al wel voorbij en er moet flink ingezet worden op uitvoering op plannen voor krimpscenario's en revitalisering. Andere provincies zijn daar m.i. al veel verder mee.	uitvoering
Zie mijn vorige antwoord. Vwb compacter maken van winkelgebieden gaan wij voor de onderzoeksfase subsidie aanvragen bij de provincie. Echter, het zou ook goed zijn als er vanuit de provincie subsidiemogelijkheden beschikbaar worden gesteld als het gaat om de uitvoeringsfase.	uitvoering
Ook subsidie voor daadwerkelijke verbetering ipv alleen de planvorming zou erg fijn zijn!	uitvoering
Meer actiegerichte activiteiten zoals inzet van transformatie- en verplaatsingscoaches (na visievorming en onderzoeken komt de uitvoering en realisatie - en daar is geen subsidie voor).	uitvoering
Meer financiële bijdrage van de provincie en minder van de gemeente.	
De subsidieregeling is voor bijvoorbeeld Bodegraven-centrum niet meer relevant, omdat dergelijke stappen allang zijn genomen.	uitvoering
In winkelgebieden is er steeds meer behoefte aan uitvoeringskracht. Plannen maken is 1, maar het komt uiteindelijk neer op de realisatie en de coördinatie daarvan. Winkeliers en winkeliersverenigingen hebben deze uitvoeringskracht zelf niet, maar de behoefte wel. De subsidieregeling ziet echter momenteel niet toe op deze mogelijkheid, terwijl de behoefte groter is dan planvorming (zeker in de huidige corona-tijd).	uitvoering
Ik heb als programmamanager visieplan Stadshart de subsidie aangevraagd namens de kerngroep. Je ziet dat er in de praktijk ook behoefte is aan uitvoeringskracht en niet alleen aan planvorming. Plannen maken is 1, maar de echte resultaten worden geboekt met uitvoering. En daar wringt vaak de schoen, omdat a. iemand de regie/coördinatie moet houden en b. er tijd en inzet moet worden gepleegd. Deze is er niet altijd bij winkeliers, vastgoedeigenaren en overige partijen. Daarnaast is het ook niet altijd wenselijk om deze rol in te laten vullen door de gemeente. Zo'n linking pin wordt dan vaak ingehuurd en dat kost ook geld.	uitvoering
De regeling omzetten van planvorming naar subsidie voor uitvoeringsactiviteiten	uitvoering

Bijlage 3

Contactpersonen en resultaten verdiepende interviews

<Start>

Naam	Organisatie
[redacted]	Provincie Zuid-Holland, Economische Zaken
[redacted]	Provincie Zuid-Holland, Subsidies
[redacted]	Parktrust B.V. (oprichting BIZ)
[redacted]	Expertteam Winkelgebieden / Ambassadeur Detailhandel PZH
[redacted]	Gemeente Gouda
[redacted]	Gemeente Waddinxveen
[redacted]	Ondernemersvereniging Den Haag binnenstad
[redacted]	Winkeliersvereniging Vrijenban Wippolder Delft
[redacted]	Centrummanager Gorinchem
[redacted]	Metropoolregio Rotterdam-Den Haag

Tabel B3.1: lijst verdiepende interviews

Vestiging Den Haag
New Babylon Center Offices
Anna van Buerenplein 46
2595 DA Den Haag
T (070) 305 30 53
F (070) 389 66 32

www.goudappel.nl
goudappel@goudappel.nl

adviseurs
mobiliteit
Goudappel
Coffeng